

Civilutskottets betänkande

2021/22:CU6

Familjerätt

Sammanfattning

Utskottet föreslår fyra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör ventilen i fråga om månggiften, digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad samt testamentsregister.

- Regeringen bör snarast möjligt återkomma med ett lagförslag i enlighet med 2021 års tillkännagivande om ventilen i fråga om månggiften.
- Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett lagförslag i enlighet med 2021 års tillkännagivande om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse.
- Regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att säkerställa att bl.a. de domare som hanterar frågor om vårdnad m.m. har tillräcklig kunskap och kompetens så att barnrättsperspektivet får fullt genomslag i praktiken.
- Regeringen bör skyndsamt ta de fortsatta initiativ som krävs för att ett testamentsregister ska bli verklighet.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet, bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns tio reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och sju särskilda yttranden (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I tre av reservationerna (S, C, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen i fråga om ventilen när det gäller månggiften, digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse eller testamentsregister. I en av reservationerna (S, C, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen i fråga om kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad.

Behandlade förslag

Cirka 220 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden.....	7
Ventilen i fråga om månggiften.....	7
Äktenskap mellan kusiner	9
Underhåll mellan tidigare makar	11
Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse.....	12
Vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar	15
Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad.....	21
Vårdnadshavare för bortförda barn.....	23
Framtidsfullmakternas genomslag.....	26
Testamentsregister	30
Motioner som bereds förenklat.....	33
Reservationer	35
1. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (S, C, V, MP).....	35
2. Äktenskap mellan kusiner, punkt 2 (SD, KD, L).....	35
3. Underhåll mellan tidigare makar, punkt 3 (C)	36
4. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (S, C, V, MP)	37
5. Vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar, punkt 5 (M, SD, L)	37
6. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (S, C, MP).....	38
7. Vårdnadshavare för bortförda barn, punkt 7 (L).....	39
8. Register för framtidsfullmakter, punkt 8 (C, L).....	39
9. Framtidsfullmakternas genomslag i övrigt, punkt 9 (C)	40
10. Testamentsregister, punkt 10 (S, C, V, MP)	41
Särskilda yttranden	42
1. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (S, V, MP).....	42
2. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (C).....	42
3. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (S, V, MP)	43
4. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (C)	44
5. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (S, MP).....	44
6. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (C)	45
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (M, SD, C, V, KD, L)	45
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	46
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	46
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	66

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ventilen i fråga om månggiften

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ventilen i fråga om månggiften och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 39, 45 och 46 samt

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 24.

Reservation 1 (S, C, V, MP)

2. Äktenskap mellan kusiner

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1456 av Boriana Åberg (M) yrkande 1,

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 38,

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 25 och

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 27.

Reservation 2 (SD, KD, L)

3. Underhåll mellan tidigare makar

Riksdagen avslår motion

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77.

Reservation 3 (C)

4. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 47 och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 60 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:1138 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 3 och

2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 4 (S, C, V, MP)

5. Vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1943 av Åsa Coenraads m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 13–17,

2021/22:3424 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 5 och 8 samt

2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkandena 11 och 12.

Reservation 5 (M, SD, L)

6. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2611 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 2 och

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 43 i denna del.

Reservation 6 (S, C, MP)

7. Vårdnadshavare för bortförda barn

Riksdagen avslår motion

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 7 (L)

8. Register för framtidsfullmakter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:931 av Åsa Lindestam (S),

2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 5 och

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 14 i denna del.

Reservation 8 (C, L)

9. Framtidsfullmakternas genomslag i övrigt

Riksdagen avslår motion

2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 6 och 7.

Reservation 9 (C)

10. Testamentsregister

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ett testamentsregister och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:6 av Ingemar Kihlström (KD),

2021/22:720 av Dag Larsson (S),

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 49 och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 58,

bifaller delvis motion

2021/22:837 av Åsa Lindestam (S) och

avslår motion

2021/22:551 av Jan Ericson (M).

Reservation 10 (S, C, V, MP)

11. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 21 april 2022

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Viktor Wärnick (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Malin Danielsson (L) och Martina Johansson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 220 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22 i olika familjerättsliga frågor. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Cirka 180 motionsyrkanden behandlas i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. De motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Ventilen i fråga om månggiften

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ventilen i fråga om månggiften och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 1 (S, C, V, MP) och särskilt yttrande 1 (S, V, MP) och 2 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2540 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) föreslås tillkännagivanden till regeringen om att återkomma med lagförslag som innebär att månggifte ska vara förbjudet för alla i Sverige (yrkande 39), att det införs en ordning där ett månggifte kan få rättslig verkan utan att erkännas i sig (yrkande 45) och att ventilen för erkännande av månggiften som sådana slopas helt och hållet (yrkande 46).

Även i kommittémotion 2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att införa en ordning där ett månggifte kan få rättslig verkan utan att erkännas i sig.

Den nya regleringen om månggifte

Sedan den 1 juli 2021 gäller ett generellt förbud mot att erkänna månggiften som har ingåtts enligt utländsk lag. Erkännandeförbudet gäller därmed oavsett parternas anknytning till Sverige när äktenskapet ingicks. Undantag från förbudet kan göras om det finns synnerliga skäl för det, den s.k. ventilen. (Se 1 kap. 8 a § lagen [1904:26 s. 1] om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt prop. 2020/21:149, bet. 2020/21:CU18, rskr. 2020/21:317.)

Riksdagens tillkännagivande

I lagstiftningsärendet om det nya förbudet mot erkännande av utländska månggiften riktade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om ventilen (beslut den 26 maj 2021). Utskottet anförde följande:

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens lagförslag om ett generellt förbud mot att erkänna månggiften som ingåtts enligt utländsk lag. Utskottet anser dock att det finns ett behov av att justera regleringen i vissa hänseenden. Det kan konstateras att en tillämpning av möjligheten till undantag från erkännandeförbudet, dvs. ventilen, innebär att makarna allmänt (jfr 14 kap. 2 § första stycket äktenskapsbalken) eller för ett visst ändamål anses vara gifta. Detta är enligt utskottet långt ifrån

en acceptabel ordning. Det innebär också att riksdagens tillkännagivande från 2020 i saken inte kan anses vara slutbehandlat. I motsats till regeringen skulle utskottet föredra en annan lösning, nämligen att det ges möjlighet att – utan att erkänna äktenskapet som sådant – under särskilda omständigheter tillerkänna det vissa rättsverkningar. En sådan lösning, där man alltså skiljer på frågan om en persons civilstånd och frågan om tillämpningen av vissa rättsverkningar, skulle tydligare markera det svenska principiella motståndet mot månggifte. Exempelvis kan Skatteverket då vid folkbokföringen alltid utgå från att äktenskapet inte erkänns. Samtidigt ger lösningen en möjlighet att i det enskilda fallet undvika eventuella oskäligen konsekvenser av icke-erkännandet genom att vissa rättsverkningar parterna emellan kan göras gällande. Det skulle kunna handla om en rätt till bodelning, underhåll eller arv. (Jfr SOU 2020:2 s. 171 f. med där gjorda hänvisningar samt remissyttrandet i detta ärende från Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, seniorprofessor Michael Bogdan.)

Regeringen bör därför snarast möjligt återkomma med ett lagförslag med den angivna innebörden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Regeringens skrivelse 75

Regeringen anför i skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 att ett arbete har inletts i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av riksdagens tillkännagivande, med beaktande av det genomslag som den nya lagstiftningen får i frågan.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan riktade riksdagen våren 2021, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om ventilen i fråga om månggiften. Enligt tillkännagivandet bör regeringen snarast möjligt återkomma med ett lagförslag som innebär att ventilen slopas och att det i stället införs en ordning som innebär en möjlighet att – utan att erkänna äktenskapet som sådant – under särskilda omständigheter tillerkänna det vissa rättsverkningar. En sådan lösning, där man alltså skiljer på frågan om en persons civilstånd och frågan om tillämpningen av vissa rättsverkningar, skulle tydligare markera det svenska principiella motståndet mot månggifte.

Regeringen har nyligen meddelat att ett arbete har inletts i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet, med beaktande av det genomslag som den nya lagstiftningen om förbudet mot erkännande av månggiften får i frågan. Enligt utskottet kan inte mycket utläsas av detta besked.

Utskottet vill framhålla vikten av att regeringen verkligen prioriterar frågan och alltså snarast möjligt återkommer med ett lagförslag i enlighet med 2021 års tillkännagivande. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Äktenskap mellan kusiner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett förbud mot äktenskap mellan kusiner. Utskottet hänvisar till vidtagna lagstiftningsåtgärder och pågående arbete mot tvångsäktenskap, barnäktenskap och annat hedersrelaterat våld och förtryck.

Jämför reservation 2 (SD, KD, L).

Motionerna

I kommittémotionerna 2021/22:2540 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkande 38 och 2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att låta utreda hur ett förbud mot kusiningiften kan införas i Sverige. Motionärerna anför att arrangerade kusinäktenskap är en central del av hederskulturen.

Ett motsvarande förslag läggs fram i kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 27.

I motion 2021/22:1456 av Boriana Åberg (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att förbjuda äktenskap mellan kusiner.

Regleringen om äktenskap i vissa släktskapsfall

I Sverige får äktenskap inte ingås mellan dem som är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller är helsyskon. Inte heller får halvsyskon ingå äktenskap med varandra utan tillstånd av myndighet. I dessa sammanhang jämställs adoptivförhållande med släktskap. De som till följd av adoptivförhållande anses som helsyskon får dock ingå äktenskap med varandra efter tillstånd av myndighet. (Se 2 kap. 3 § äktenskapsbalken.)

Sedan den 1 juli 2021 gäller även ett generellt förbud mot att erkänna sådana släktskapsäktenskap som beskrivs ovan vilka har ingåtts enligt utländsk lag. Erkännandeförbudet gäller därmed oavsett parternas anknytning till Sverige när äktenskapet ingicks. Undantag från förbudet kan göras endast om det finns synnerliga skäl för det. (Se 1 kap. 8 a § lagen [1904:26 s. 1] om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt prop. 2020/21:149, bet. 2020/21:CU18, rskr. 2020/21:317.)

Frågesvar

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde i ett frågesvar den 2 februari 2022 om en utredning om förbud mot kusinäktenskap (fr. 2021/22:869) följande:

Det finns inget hinder enligt svensk lag mot att ingå äktenskap med en kusin. Däremot är det en självklarhet att ingen ska tvingas att gifta sig mot sin vilja.

Vi har en sträng reglering kring tvångsäktenskap i Sverige. Det är ett brott att tvinga någon att gifta sig. Det är också straffbart att vilseleda någon att resa utomlands i syfte att tvinga honom eller henne att ingå äktenskap. Och om det är sannolikt att ett äktenskap har ingåtts enligt utländsk lag under tvång, erkänns äktenskapet som regel inte i Sverige. Reglerna kan givetvis bli aktuella att tillämpa vid ett kusinäktenskap som innefattar tvång.

Personer som är släkt med varandra i rätt upp- eller nedstigande led, till exempel mor och son, eller helsyskon får aldrig gifta sig med varandra i Sverige. Den 1 juli förra året utvidgades förbudet mot erkännande av utländska äktenskap mellan nära släktingar. Förbudet gäller numera även om ingen av parterna hade någon anknytning till Sverige när de gifte sig.

Äktenskap mellan kusiner har varit tillåtet i Sverige och de flesta andra europeiska länder under mycket lång tid. Det finns för närvarande inte några planer på att se över regelverket kring kusinäktenskap.

Regeringen har tagit initiativ till en lång rad lagstiftningsåtgärder mot tvångsäktenskap, barnäktenskap och annat hedersrelaterat våld och förtryck. Det har införts ett särskilt barnäktenskapsbrott och en straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv. Det har också införts regler om utreseförbud som ska skydda barn från att föras utomlands och giftas bort. Vidare beslutade regeringen i december förra året en lagrådsremiss med förslag om att införa ett särskilt brott för hedersförtryck.

För att lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck ska kunna tillämpas effektivt behövs en välfungerande samverkan mellan berörda aktörer. Det är också angeläget att myndigheternas kunskaper förstärks för att förbättra det förebyggande och brottsbekämpande arbetet och stödet till dem som utsätts. Bland de många åtgärder som har vidtagits på området kan det nämnas att regeringen har beslutat om en särskild satsning för att öka kompetensen om hedersrelaterat våld och förtryck – 430 miljoner kronor avsätts för detta ändamål under 2021–2023. Dessutom innebär regeringens generella arbete för att bekämpa mäns våld mot kvinnor en långsiktig och omfattande satsning för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. För det arbetet avsätts drygt 1,2 miljarder kronor under åren 2021–2023.

Regeringens arbete för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck kommer att fortsätta på bred front.

Utskottets ställningstagande

Det finns inget hinder enligt svensk lag mot att ingå äktenskap med en kusin. Däremot är det ett brott att tvinga någon att gifta sig. Samma sak gäller om någon förmår någon annan att ingå ett äktenskap genom att utnyttja hans eller hennes beroendeställning. Det är också straffbart att vilseleda någon att resa utomlands i syfte att tvinga honom eller henne att ingå äktenskap. Om det är sannolikt att ett äktenskap har ingåtts enligt utländsk lag under tvång, erkänns inte äktenskapet i Sverige.

Riksdagen har beslutat om en lång rad lagstiftningsåtgärder mot tvångsäktenskap, barnäktenskap och annat hedersrelaterat våld och förtryck. Det har införts ett särskilt barnäktenskapsbrott och en straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv. Det har också införts regler om utreseförbud som ska skydda barn från att föras utomlands och giftas bort. Utöver detta pågår det

särskilda satsningar för att förbättra myndigheternas förebyggande och brottsbekämpande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt stödet till dem som utsätts.

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Underhåll mellan tidigare makar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av reglerna om underhåll mellan tidigare makar.

Jämför reservation 3 (C).

Motionen

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av underhållsskyldigheten mellan makar när en separation har föregåtts av våld i nära relation. Motionärerna anför att underhållsskyldigheten kan ge en part ekonomiska förutsättningar att lämna en relation men att den också kan innebära ytterligare ett maktmedel i en relation där det har förekommit psykiskt eller fysiskt våld.

Gällande rätt

I 6 kap. äktenskapsbalken finns bestämmelser om underhåll mellan makar. Grunden för en underhållsskyldighet mellan dem som är gifta med varandra är tanken att makarna bör leva på samma ekonomiska standard. Om makarna inte varaktigt bor tillsammans – såsom under en betänketid till dess att skilsmässodomen vunnit laga kraft – ska den ena maken fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till den andra maken (6 § första stycket). Domstolen får också, när makarna inte varaktigt bor tillsammans, förplikta en av makarna att lämna bohag till den andra maken att användas av honom eller henne (6 § andra stycket).

Efter en äktenskapsskillnad mellan makarna är däremot huvudregeln att varje make svarar för sin egen försörjning (7 § första stycket). De frånskilda makarna betraktas alltså som ekonomiskt oberoende av varandra.

Huvudregeln är försedd med vissa undantag som tar sikte på fall där äktenskapet har begränsat möjligheterna för en make att försörja sig på egen hand. Om sålunda den ena maken behöver bidrag till sitt underhåll under en övergångstid, har den maken rätt att få underhållsbidrag av den andra maken efter vad som är skäligt med hänsyn till denna makes förmåga och övriga omständigheter (7 § andra stycket). Det handlar här om bidrag under en omställningsperiod för att ge den behövande parten möjligheter att genom

utbildning och omskolning skaffa sig förvärvsarbete eller förbättra sina inkomster (prop. 1978/79:12 s. 140).

Om vidare den ena maken har svårigheter att försörja sig själv efter att ett långvarigt äktenskap har upplösts eller om det finns andra synnerliga skäl, har den maken rätt till underhållsbidrag av den andra maken för längre tid än en övergångstid. Vid prövning av den rätten ska hänsyn tas till om den ena maken behöver bidrag för att skaffa sig pensionsskydd. (Se 7 § tredje stycket.) Det handlar här om undantagsfall där det är svårt för en part att komma in i förvärvslivet efter ett långvarigt äktenskap där han eller hon har ägnat all sin tid åt att sköta barn och hem. Till detta kan ålder och sjukdom medverka. (Se propositionen s. 140.)

Underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad ska betalas fortlöpande, dvs. periodiskt. Om det finns särskilda skäl, såsom att den underhållsberättigade behöver ett bidrag för att skaffa sig pensionsskydd, får domstolen dock bestämma att bidraget ska betalas med ett engångsbelopp. (Se 8 §.)

Frågor om underhållsbidrag kan regleras genom avtal mellan parterna eller genom dom efter talan vid domstol.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas ovan är huvudregeln att varje make svarar för sin egen försörjning efter en äktenskapsskillnad. De frånskilda makarna betraktas alltså som ekonomiskt oberoende av varandra. De undantag från huvudregeln som finns tar sikte på fall där äktenskapet har begränsat möjligheterna för en make att försörja sig på egen hand. Det kan då bli aktuellt med underhållsbidrag under en omställningsperiod för att ge den behövande parten möjligheter att genom utbildning och omskolning skaffa sig förvärvsarbete eller förbättra sina inkomster. I undantagsfall – vid synnerliga skäl – kan det bli fråga om underhållsbidrag för längre tid än en övergångstid. För parter som inte är överens kan frågor om underhållsbidrag regleras genom dom efter talan vid domstol.

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 4 (S, C, V, MP) och särskilt yttrande 3 (S, V, MP) och 4 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att utreda möjligheten att bekräfta föräldraskap före barnets födelse.

I kommittémotion 2021/22:2540 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att se över föräldrabalken i syfte att möjliggöra tidigare fastställande av faderskap.

I partimotion 2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 47 och kommittémotion 2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 60 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att bekräftelse av föräldraskap ska kunna göras redan under graviditeten. Motionärerna vill att regeringen skyndsamt återkommer med ett förslag i enlighet med riksdagens tillkännagivande i saken från våren 2021.

I motion 2021/22:1138 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att föräldraskap bör kunna bekräftas digitalt, även före barnets födelse.

Den nya regleringen om digital bekräftelse av föräldraskap

Riksdagen beslutade våren 2021 om nya regler om bekräftelse av föräldraskap med ikraftträdande den 1 januari 2022 (prop. 2020/21:176, bet. 2020/21:CU16, rskr. 2020/21:404). Den nya regleringen innebär bl.a. att ogifta föräldrar som är myndiga och folkbokförda i Sverige sedan den 1 januari 2022 har möjlighet att efter barnets födelse digitalt bekräfta ett föräldraskap utan socialnämndens medverkan. Bekräftelsen ska lämnas samt därefter godkännas av modern senast 14 dagar efter barnets födelse. Detta görs via Skatteverkets nya e-tjänst Digital föräldraskapsbekräftelse.

Riksdagens tillkännagivande

I lagstiftningsärendet om den nya regleringen om bekräftelse av föräldraskap riktade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om digital bekräftelse före barnets födelse (beslut den 22 juni 2021). Utskottet anförde följande:

Den nya möjligheten till digital bekräftelse av föräldraskap innebär att fler barn än i dag kan få faderskapet eller föräldraskapet registrerat i folkbokföringen i nära anslutning till barnets födelse. Detta är positivt. Utskottet anser dock att det finns skäl att gå längre när det gäller möjligheten till digital bekräftelse. Utskottet delar alltså inte regeringens bedömning i propositionen att det inte nu bör införas en möjlighet att digitalt bekräfta föräldraskap före barnets födelse. I stället bör det enligt utskottet finnas en möjlighet för de föräldrar som så önskar att få föräldraskapsfrågan ordnad inför förlösningen utan att behöva inställa sig hos socialnämnden för att lämna en bekräftelse där. En sådan möjlighet att bekräfta föräldraskapet digitalt före barnets födelse skulle innebära att barnet i princip får även en andra förälder fastställd i samband med

födelsen. Barnet skulle då i fler fall få båda sina föräldrar registrerade så snart en födelseanmälan från sjukhuset blivit hanterad av Skatteverket.

Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att blivande föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födelse. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Regeringens skrivelse 75

Regeringen anför i skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 att ett arbete har inletts i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av riksdagens tillkännagivande, med beaktande av det genomslag som den nya lagstiftningen får.

Utskottets ställningstagande

Sedan den 1 januari 2022 har ogifta föräldrar möjlighet att efter barnets födelse digitalt bekräfta ett föräldraskap utan socialnämndens medverkan. I lagstiftningsärendet om digital bekräftelse av föräldraskap riktade riksdagen våren 2021, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om digital bekräftelse före barnets födelse. Enligt tillkännagivandet bör regeringen återkomma med ett lagförslag som innebär att ogifta föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födelse. De föräldrar som så önskar skulle alltså på detta sätt kunna få föräldraskapsfrågan ordnad inför förlossningen utan att behöva inställa sig hos socialnämnden för att lämna en bekräftelse där. En sådan möjlighet skulle innebära att barnet i princip får även en andra förälder fastställd i samband med födelsen.

Utskottet anser att regeringen bör prioritera frågan om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse. Således bör regeringen skyndsamt återkomma med ett lagförslag i enlighet med riksdagens tillkännagivande i saken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivanden på området samt en pågående utredning.

Jämför reservation 5 (M, SD, L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3424 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att reglerna om vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar bör förtydligas. Enligt motionärerna behöver den s.k. återföreningsprincipen tydligare balanseras mot barnets behov av varaktighet i fråga om en trygg och väl fungerande familjehemsplacering, i synnerhet när barnet varit placerat sedan mycket unga år (yrkande 5). Motionärerna begär även ett tillkännagivande om att mål om överflyttning av vårdnaden om placerade barn och unga ska prövas av domstolar med särskild kompetens på området (yrkande 8).

I kommittémotion 2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att mål om överflyttning av vårdnaden om placerade barn och unga ska prövas av förvaltningsdomstol (yrkande 11). Motionärerna begär även ett tillkännagivande om att adoptionslagstiftningen bör ses över för att underlätta nationella adoptioner av familjehemsplacerade barn (yrkande 12).

I kommittémotion 2021/22:2540 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) begärs flera tillkännagivanden till regeringen om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar. Motionärerna vill att en utredning ska se över förutsättningarna att i större utsträckning möjliggöra vårdnadsöverflyttning och adoption av placerade barn (yrkande 13). Enligt motionärerna måste det också säkerställas att barnets bästa verkligen går före alla andra intressen i dessa sammanhang (yrkande 14). Dessutom anser motionärerna att prövningen av frågor om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar ska göras i den ordning som är mest lämplig och ändamålsenlig för barnet (yrkande 15). Vidare bör adoptionslagstiftningen ses över för att underlätta nationella adoptioner av familjehemsplacerade barn (yrkande 16), och möjligheterna till en förenklad adoptionsprocess i fall där det är till barnets bästa bör utredas (yrkande 17).

I motion 2021/22:1943 begär Åsa Coenraads m.fl. (M) tillkännagivanden till regeringen om att förenkla inhemska adoptioner (yrkande 1) och om att fler otrygga barn ska ges möjlighet till en trygg uppväxt genom adoption (yrkande 2).

Bakgrund

Vårdnadsöverflyttning

I 6 kap. 7 § föräldrabalken regleras möjligheten att ta ifrån en förälder vårdnaden om ett barn om föräldern gör sig skyldig till missbruk eller försummelse eller i övrigt brister i omsorgen om barnet på ett sätt som medför bestående fara för barnets hälsa eller utveckling. Frågan prövas av allmän domstol bl.a. på talan av socialnämnden. Om bristerna gäller den ena föräldern ska i regel den andra föräldern ensam få vårdnaden om barnet. Om bristerna gäller båda föräldrarna ska vårdnaden flyttas över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare. När båda föräldrarna brister i omsorgen om barnet på det sätt som beskrivs i paragrafen aktualiseras ofta vård i familjehem med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU. I regel blir en överflyttning av vårdnaden enligt denna paragraf aktuell först när vård enligt LVU har pågått under en längre tid och det står klart att bristerna består (jfr bl.a. prop. 1981/82:168 s. 68).

I 6 kap. 8 § föräldrabalken finns en särskild bestämmelse om överflyttning av vårdnaden om ett barn som vistas i familjehem. Enligt den paragrafen kan vårdnaden om ett barn som stadigvarande har vårdats och fostrats i ett annat enskilt hem än föräldrahemmet flyttas över till familjehemsföräldrarna om det är uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet består. Denna möjlighet till vårdnadsöverflyttning bygger alltså inte primärt på att vårdnadshavarna brister i omsorgen om barnet utan tar i stället sikte på barnets behov av trygghet och stabilitet. Genom bestämmelsen kan det förhindras att barnet rycks upp ur den miljö där barnet vistats i flera år och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i ursprungshemmet. Barnet ska ha rotat sig i familjehemmet och känna en sådan stabilitet och gemenskap där att det uppfattar hemmet som sitt eget. Det är därför viktigt att utreda barnets anknytning till familjehemmet liksom kontakten med de biologiska föräldrarna. Genom kravet på att det ska vara uppenbart bäst för barnet att rådande förhållanden får bestå markerar bestämmelsens undantagskaraktär. (Se rättsfallet NJA 2014 s. 307 med där gjorda hänvisningar.) Frågor om en överflyttning av vårdnaden enligt den aktuella bestämmelsen prövas av allmän domstol och enbart på talan av socialnämnden.

Till en början användes den särskilda bestämmelsen om vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar i 6 kap. 8 § föräldrabalken sällan. För att förändra detta infördes 2003 bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, och LVU om att socialnämnden särskilt ska överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden när ett barn har varit placerat i samma familjehem under tre år (6 kap. 8 § SoL respektive 13 § LVU). Riksdagen har också relativt nyligen beslutat om ändringar i dessa lagar som dels innebär en skyldighet för socialnämnden att därefter överväga frågan om vårdnadsöverflyttning årligen, dels förtydligar vad socialnämnden särskilt ska beakta vid ett sådant övervägande (prop. 2020/21:35, bet. 2020/21:SoU5,

rskr. 2020/21:128). Sålunda ska särskilt beaktas barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning, barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt, familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående samt barnets relation till sina föräldrar. Lagändringarna trädde i kraft den 1 mars 2021. Dessutom finns nu förslag från regeringen om att socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning ska tidigareläggas så att ett övervägande alltid görs efter två år, i stället för som i dag tre år (prop. 2021/22:178 Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat).

Adoption

De grundläggande bestämmelserna om adoption finns i 4 kap. föräldrabalken. Regleringen innebär bl.a. följande.

Barnets bästa ska ges störst vikt vid alla frågor som rör adoption av ett barn (1 §). Ett barn får adopteras endast om det med beaktande av samtliga omständigheter är lämpligt. Vid den bedömningen ska särskilt beaktas barnets behov av adoption och sökandens lämplighet att adoptera. (Se 2 §.)

För adoption krävs det vidare samtycke från en förälder som är vårdnadshavare, men däremot inte från en förälder som är utan del i vårdnaden. Om en överflyttning av vårdnaden har skett enligt regleringen ovan krävs det alltså inte samtycke från den biologiska förälder som har mist vårdnaden. En sådan förälder har däremot rätt att komma till tals i adoptionsärendet. Det finns även vissa möjligheter att besluta om adoption utan en vårdnadshavares samtycke, nämligen om vårdnadshavaren befinner sig på okänd ort eller är varaktigt förhindrad att samtycka till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande. Utöver detta finns en möjlighet till undantag från kravet på samtycke om det finns synnerliga skäl för det. (Se 8 och 18 §§.)

Riksdagens tillkännagivanden

Riksdagen beslutade våren 2020, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av reglerna om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar (bet. 2019/20:CU17, rskr. 2019/20:235). Utskottet anförde följande:

Utskottet konstaterar att frågan om barnets intressen när det gäller barn som är placerade i familjehem har varit föremål för stor uppmärksamhet och diskussion i olika sammanhang under senare tid. Diskussionen har främst tagit sikte på regleringen i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och socialtjänstlagen (2001:453), som hör till socialutskottets beredningsområde. I socialutskottet pågår beredning av ett förslag till utskottsinitiativ om ändringar i bl.a. LVU. Den regleringen omfattar, såvitt här är av särskilt intresse, frågan om när och under vilka förutsättningar som socialnämnden bör ta initiativ till en vårdnadsöverflyttning.

Inom ramen för den debatt som har förts har det även ifrågasatts om barnets bästa i tillräckligt hög grad tillgodoses genom de ovan redovisade bestämmelserna om vårdnadsöverflyttning och adoption i föräldrabalken. Det handlar närmare bestämt om huruvida bestämmelsernas nuvarande utformning möjliggör vårdnadsöverflyttning och adoption i den utsträckning som barnets bästa får anses motivera. Mot bl.a. den bakgrunden anser utskottet att det finns skäl för en översyn av föräldrabalkens reglering i nämnda hänseenden. I sammanhanget finns det också anledning att titta närmare på om formerna och ordningen för prövningen av en fråga om vårdnadsöverflyttning i de aktuella fallen är ändamålsenliga, t.ex. när det gäller vid vilken slags domstol som prövningen görs och vem som har rätt att initiera prövningen. Regeringen bör därför ta initiativ till en sådan översyn. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Riksdagen meddelade våren 2021, på utskottets förslag, ytterligare ett tillkännagivande i saken (bet. 2020/21:CU6, rskr. 2020/21:223). Utskottet anförde följande:

Utskottet konstaterar att riksdagen, på utskottets förslag, våren 2020 riktade ett tillkännagivande till regeringen om att ta initiativ till en översyn av reglerna i föräldrabalken om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar i syfte att säkerställa barnets bästa i dessa sammanhang. Det handlar närmare bestämt om att utreda huruvida bestämmelsernas nuvarande utformning möjliggör vårdnadsöverflyttning och adoption i den utsträckning som barnets bästa får anses motivera. Enligt tillkännagivandet ska regeringen också titta närmare på om formerna och ordningen för prövningen av en fråga om vårdnadsöverflyttning i de aktuella fallen är ändamålsenliga, t.ex. när det gäller vid vilken slags domstol som prövningen görs och vem som har rätt att initiera prövningen.

Det kan vidare konstateras att riksdagen nyligen har beslutat om ändringar i anknytande lagstiftning, SoL och LVU, i form av dels förtydligande kriterier för vad socialnämnden särskilt ska beakta när den överväger om det finns skäl att ansöka om en vårdnadsöverflyttning enligt föräldrabalken för ett barn som varit placerat i samma familjehem i tre år, dels en skyldighet för socialnämnden att därefter överväga frågan årligen. Riksdagen har i samband med dessa lagändringar också tillkännagett för regeringen att socialnämndens skyldighet enligt SoL och LVU att för första gången överväga en ansökan om vårdnadsöverflyttning bör inträda senast efter det att barnet varit placerat i samma familjehem under två år, i stället för som nu tre år.

Utskottet anser att det är angeläget att en utredning om föräldrabalkens reglering kommer till stånd i enlighet med det tillkännagivande som tidigare meddelats, och utskottet förutsätter att en sådan utredning nu tillsätts skyndsamt i enlighet med vad som nyligen aviserats. Regeringen bör därefter återkomma med de lagförslag som kan anses påkallade för att säkerställa dels att barnets bästa verkligen går före alla andra intressen när det gäller vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar, dels att prövningen av en fråga om vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar görs i den ordning som är mest lämplig och ändamålsenlig. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Utredningen om vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer – en översyn av reglerna i föräldrabalken

Regeringen gav den 16 september 2021 en särskild utredare i uppdrag att se över regler i föräldrabalken om bl.a. vårdnadsöverflyttning och adoption (dir. 2021:70). Uppdraget syftar till att skapa bättre förutsättningar för kontinuitet, stabilitet och trygghet för familjehemsplacerade barn. I uppdraget ingår att ta ställning till bl.a.

- om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning och adoption bör ändras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet
- behovet av åtgärder för att underlätta förutsättningarna för prövningen av frågor om vårdnadsöverflyttning för barn i familjehem.

Utredaren ska föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs, och uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2022.

När det gäller uppdraget om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning anförs i kommittédirektiven bl.a. att de ändringar i SoL och LVU som nyligen trätt i kraft och det arbete som pågår inom den lagstiftningen kan leda till att frågan om vårdnadsöverflyttning övervägs oftare och tidigare än vad som är fallet i dag (jfr under Bakgrund ovan). Det finns nu enligt regeringen anledning att även se över reglerna i föräldrabalken och överväga om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar bör ändras för att ytterligare tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet. Det är, framhåller regeringen, viktigt att regleringen i föräldrabalken ger möjlighet till överflyttning av vårdnaden som innebär att principen om barnets bästa får genomslag i det enskilda fallet. Det är också angeläget att det samlade regelverket är förutsebart och konsekvent. I syfte att främja förutsättningarna för en vårdnadsöverflyttning ska utredaren dessutom ta ställning till hur stödet till vårdnadshavarna och barnet efter en vårdnadsöverflyttning kan förbättras.

När det gäller uppdraget om förutsättningarna för prövningen av frågor om vårdnadsöverflyttning anförs i kommittédirektiven att processer som rör utsatta barns framtid måste vara rättssäkra och ändamålsenliga. Utredaren ska därför bl.a. analysera och bedöma för- och nackdelar med att flytta mål om vårdnadsöverflyttning som prövas på talan av socialnämnden till allmän förvaltningsdomstol. Utredaren ska även bedöma och ta ställning till behovet av andra åtgärder för att förbättra och underlätta förutsättningarna för prövningen av frågan om vårdnadsöverflyttning i dessa fall. Dessutom har utredaren möjlighet att överväga om även familjehemsföräldrarna bör ges rätt att föra en sådan talan om vårdnadsöverflyttning som enligt gällande ordning är förbehållen socialnämnden.

När det slutligen gäller uppdraget om förutsättningarna för adoption anförs att det bör övervägas om de gällande reglerna bör justeras för att skapa en bättre balans mellan å ena sidan barnets behov av trygghet och stabilitet och å andra sidan barnets rätt till sina föräldrar och föräldrarnas rätt till familjeliv samt möjliggöra adoption i de fall där det är den bästa lösningen. I analysen bör det enligt kommittédirektiven också ingå att överväga om det finns skäl

att främja adoptioner när familjehemsföräldern har vilja och förmåga att verka för en fortsatt kontakt mellan barnet och barnets föräldrar. Regeringen konstaterar vidare att för att adoption ska vara en reell möjlighet behöver frågan aktualiseras i de fall där en adoption skulle kunna vara lämplig och att inget hindrar att det är socialnämnden som för frågan på tal när det gäller ett barn som är familjehemsplacerat. Tidigare samma år tillkännagav riksdagen att regeringen bör se till att det tas fram riktlinjer för i vilka situationer socialnämnden bör överväga adoption, på motsvarande sätt som gäller för övervägande om vårdnadsöverflyttning (bet. 2020/21:SoU19, rskr. 2020/21:187). Detta ärende bereds i Socialdepartementet. Utöver detta anger kommittédirektiverna att utredaren är oförhindrad att överväga om kravet på en vårdnadshavares samtycke och betydelsen av föräldrarnas inställning till en adoption bör förändras.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas ovan har riksdagen, på utskottets förslag, riktat två tillkännagivanden till regeringen om vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar. Enligt det senaste tillkännagivandet från våren 2021 bör regeringen återkomma med de lagförslag som kan anses påkallade för att säkerställa dels att barnets bästa verkligen går före alla andra intressen när det gäller vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar, dels att prövningen av en fråga om vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar görs i den ordning som är mest lämplig och ändamålsenlig.

Regeringen har härefter, hösten 2021, tillsatt Utredningen om vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer – en översyn av reglerna i föräldrabalken. Utredningens uppdrag syftar till att skapa bättre förutsättningar för kontinuitet, stabilitet och trygghet för familjehemsplacerade barn. I uppdraget ingår att ta ställning till om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning och adoption bör ändras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet. Utredningen ska även ta ställning till behovet av åtgärder för att underlätta förutsättningarna för prövningen av frågor om vårdnadsöverflyttning för barn i familjehem. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2022. Därmed får förslagen om en utredning respektive översyn i motionerna 2021/22:2540 (SD) yrkandena 13, 16 och 17 samt 2021/22:3706 (M) yrkande 12 anses tillgodosedda. När det gäller övriga motionsyrkanden anser utskottet inte att det som anförs där motiverar ytterligare ett tillkännagivande i saken.

Samtliga motionsyrkanden bör därför avslås.

Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 6 (S, C, MP) och särskilt yttrande 5 (S, MP) och 6 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2611 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att de domare som dömer i mål om vårdnad, boende eller umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

I partimotion 2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 43 i denna del föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att de yrkesgrupper som möter barn i samband med en vårdnadstvist ska vara utbildade för det.

Den nya regleringen om kompetenskrav för medlare i vårdnadsmål m.m.

Med anledning av regeringens proposition Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister beslutade riksdagen våren 2021 bl.a. om nya kompetenskrav för medlare i mål om vårdnad m.m. (prop. 2020/21:150, bet. 2020/21:CU17, rskr. 2020/21:315–316). Enligt den nya regleringen krävs det att en medlare har relevant utbildning och yrkeserfarenhet och är lämplig för uppdraget. Med detta avses enligt propositionen att det bör krävas god kunskap om den familjerättsliga lagstiftningen och erfarenhet av tvister som rör barn. Vidare är det en fördel om den som utses också har någon form av utbildning i medling. En medlare bör även ha kunskap om hur man håller samtal med barn och om våld och övergrepp inom familjen och hur det påverkar föräldrar och barn. Normalt sett innebär detta att det främst är familjerättssekreterare, beteendevetare, psykologer, advokater och domare som kommer i fråga för medlaruppdrag.

I propositionen gjordes också vissa uttalanden om domares kompetens. Sålunda framhöll regeringen att det är viktigt att de domare som handlägger mål och ärenden om vårdnad, boende eller umgänge har tillräcklig kunskap och kompetens. Domaren ska alltid ha ett barnrättsperspektiv i sin handläggning av familjemål. Det finns, anförde regeringen vidare, en medvetenhet inom domstolarna om behovet av särskild kunskap och utbildning, och många domstolar ordnar interna utbildningar inom olika rättsområden. Domare erbjuds också ett brett utbud av utbildningar och kompetensutveckling i frågor om vårdnad, boende och umgänge genom Domstolsakademins kurser i

familjerätt. I tillägg till detta är det enligt regeringen också viktigt att den enskilda domstolen organiserar sin verksamhet på ett sätt som säkerställer att domare som handlägger familjemål ges möjlighet till nödvändig kompetensutveckling. Domstolarnas organisatoriska förutsättningar att hitta lösningar som bäst tar till vara kompetensen hos domare i handläggningen av familjemål varierar. Det är, förklarade regeringen vidare, upp till domstolarna att ta ställning till hur de bör vara organiserade för att säkerställa tillräcklig kompetens i olika frågor.

I propositionen framhöll regeringen även att frågan om kunskap och kompetens inte bara rör domstolar. För att domstolen ska kunna göra en riktig bedömning är det avgörande att den har ett fullgott beslutsunderlag. Det är alltså minst lika viktigt att de familjerättssekreterare som genomför utredningar eller håller i informations- eller samarbetsamtal har goda möjligheter till utbildning och kompetensutveckling. Det är varje enskild kommun som har utbildningsansvaret för sina familjerättssekreterare, men det finns möjligheter för kommunerna att samarbeta för att säkerställa en jämn utbildningsnivå och ett relevant utbildningsutbud.

Riksdagens tillkännagivande

I lagstiftningsärendet om ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister riktade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om behovet av kunskapshöjning hos yrkesverksamma i arbetet med familjerättsliga frågor (beslut den 26 maj 2021). Utskottet anförde följande:

Civilutskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom nya regler om barnets bästa och om barnets delaktighet, vilka syftar till att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadsprocessen. För att barnrättsperspektivet ska få fullt genomslag i praktiken krävs dock att de yrkesverksamma som ska tillämpa regelverket har rätt förutsättningar för det. Sålunda är det, som också regeringen framhåller i propositionen, viktigt att de domare som handlägger mål och ärenden om vårdnad, boende eller umgänge har tillräcklig kunskap och kompetens. Frågan om kunskap och kompetens rör dock inte bara domstolar. För att domstolen ska kunna göra en riktig bedömning är det avgörande att den har ett fullgott beslutsunderlag. Det är alltså minst lika viktigt att de familjerättssekreterare som genomför utredningar eller håller i informations- eller samarbetsamtal har den särskilda kompetens som krävs samt har goda möjligheter till vidareutbildning och kompetensutveckling. Civilutskottet anser, i likhet med socialutskottet i anförda delar, att det finns ett övergripande behov av kunskapshöjning i arbetet med familjerättsliga frågor. Regeringen bör därför se över frågan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Regeringens skrivelse 75

Regeringen anför i skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 att ett arbete har inletts i Regeringskansliet med att

överbäga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av riksdagens tillkännagivande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det genom 2021 års lagstiftningsärende om ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister har införts nya kompetenskrav för medlare i mål om vårdnad m.m. I samma lagstiftningsärende meddelade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn i syfte att tillgodose det övergripande behovet av kunskaps-höjning hos yrkesverksamma i arbetet med familjerättsliga frågor.

Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla vikten av att regeringen tar nödvändiga initiativ för att säkerställa att bl.a. de domare som hanterar frågor om vårdnad m.m. har tillräcklig kunskap och kompetens så att barnrättsperspektivet får fullt genomslag i praktiken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Vårdnadshavare för bortförda barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om vårdnadshavare för bortförda barn. Utskottet hänvisar till befintlig reglering om särskilt förordnade samt tillfälliga vårdnadshavare.

Jämför reservation 7 (L).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande till regeringen om vårdnadshavare för barn som förs utomlands i en hederskontext. Motionärerna anför att barn som är bortförda och inte kan komma hem till Sverige eftersom föräldrarna inte deltar i utredningen ska ha rätt till en tillfällig vårdnadshavare som har möjlighet att föra barnets talan. Vidare ska en särskilt förordnad vårdnadshavare kunna utses utan föräldrarnas samtycke vid särskilda skäl.

Bakgrund

Socialtjänstens ansvar för barn som far illa

Socialnämnden har ett ansvar för att skydda barn som far illa eller riskerar att fara illa (5 kap. 1 § SoL). Socialtjänstens ansvar att stödja enskilda som behöver det kan gälla även om personen befinner sig utomlands. Socialtjänsten kan t.ex. besluta om ekonomiskt bistånd för att täcka en hemresa när en person med hemvist i Sverige söker hjälp hos svenska utlandsmyndigheter.

I ärenden om barnäktenskap eller könsstympning kan det beslutas om tvångsvård enligt LVU för en person som är under 18 år. Sålunda ska tvångsvård beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas. Detta gäller under förutsättning att det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne. (Se 1 och 2 §§ LVU.) Ett omhändertagande enligt LVU innebär dock att föräldrarna kvarstår som barnets vårdnadshavare.

Sedan den 1 juli 2020 finns det även i LVU särskilda bestämmelser om s.k. utreseförbud (31 a och b §§). Om det finns en påtaglig risk för att någon som är under 18 år förs utomlands eller lämnar Sverige i syfte att ingå äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse eller könsstympas, ska han eller hon förbjudas att lämna Sverige. Ett sådant beslut om utreseförbud meddelas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden.

Reglerna i föräldrabalken om särskilt förordnade samt tillfälliga vårdnadshavare

Som har berörts tidigare i betänkandet regleras i föräldrabalken möjligheten att ta ifrån en förälder vårdnaden om ett barn om föräldern gör sig skyldig till missbruk eller försummelse eller i övrigt brister i omsorgen om barnet på ett sätt som medför bestående fara för barnets hälsa eller utveckling (6 kap. 7 §). Om bristerna gäller båda föräldrarna ska domstolen flytta över vårdnaden till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare. Frågan kan prövas på talan av socialnämnden, som också är skyldig att ansöka om vårdnadsöverflyttning när den får kännedom om att någon åtgärd behöver vidtas i fråga om vårdnaden (5 kap. 2 § socialtjänstförordningen [2001:937]). Om det behövs kan domstolen även besluta interimistiskt i frågan, dvs. fram till dess att frågan har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har fått laga kraft (6 kap. 20 § första stycket föräldrabalken).

Sedan den 1 juli 2021 finns i föräldrabalken också regler om s.k. tillfälliga vårdnadshavare, vilka syftar till bättre förutsättningar för en snabb vårdnadsöverflyttning i vissa fall. Möjligheten att utse en tillfällig vårdnadshavare är enligt förarbetena främst avsedd att användas i fall där det har förekommit dödligt eller annars mycket allvarligt våld inom familjen, men en tillämpning i andra situationer är inte utesluten. Avgörande för om vårdnaden ska flyttas över till en tillfällig vårdnadshavare ska, liksom i alla andra frågor om vårdnad om ett barn, vara vad som är bäst för barnet. (Se prop. 2020/21:150 s. 136.) På talan av socialnämnden får en tillfällig vårdnadshavare utses om det finns behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet men det saknas en lämplig person att förordna, under förutsättning att det finns särskilda skäl (6 kap. 10 d § föräldrabalken). Det kan t.ex. handla om att det finns brådskande beslut som behöver fattas för barnets räkning och som annars inte kan fattas. Så kan också vara fallet när det närmast skulle framstå som

stötande eller kränkande för barnet att låta föräldern kvarstå som vårdnadshavare. Som tillfällig vårdnadshavare kan utses en advokat eller en biträdande jurist på advokatbyrå som har erfarenhet av uppdrag som målsägandebiträde eller särskild företrädare för barn och som har utfört de uppdragen på ett bra sätt. Om det redan finns en särskild företrädare förordnad för barnet, som har tagit över vårdnadshavarens befogenheter att ta till vara barnets rätt under en förundersökning och efterföljande rättegång, kan det många gånger finnas anledning att i första hand undersöka om den personen är villig att åta sig uppdraget som tillfällig vårdnadshavare för barnet. (Se propositionen s. 136 f.) En sådan särskild företrädare förordnas i sin tur för ett barn om en vårdnadshavare kan misstänkas för brott mot barnet eller om det kan befaras att en vårdnadshavare på grund av sitt förhållande till den som kan misstänkas för brottet inte kommer att ta till vara barnets rätt (1 § lagen [1999:997] om särskild företrädare för barn).

Utskottets ställningstagande

Som redovisas ovan ska domstolen, på talan av socialnämnden, flytta över vårdnaden om ett barn till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare om barnets föräldrar brister i omsorgen om barnet på ett sätt som medför bestående fara för barnets hälsa eller utveckling. Socialnämnden är skyldig att ansöka om vårdnadsöverflyttning när den får kännedom om att någon åtgärd behöver vidtas i vårdnadsfrågan.

Reglerna om särskilt förordnade vårdnadshavare kompletteras sedan den 1 juli 2021 av regler om tillfälliga vårdnadshavare. På talan av socialnämnden får en tillfällig vårdnadshavare utses om det finns behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet men det saknas en lämplig person att förordna, under förutsättning att det finns särskilda skäl. Avgörande för om vårdnaden ska flyttas över till en tillfällig vårdnadshavare ska, liksom i alla andra frågor om vårdnad om ett barn, vara vad som är bäst för barnet. Som tillfällig vårdnadshavare kan utses en advokat eller en biträdande jurist på advokatbyrå. Om det redan finns en särskild företrädare förordnad för barnet, som har tagit över vårdnadshavarens befogenheter att ta till vara barnets rätt under en förundersökning och efterföljande rättegång, kan det bli aktuellt att utse den personen till tillfällig vårdnadshavare.

Mot bakgrund av den reglering som sålunda finns om särskilt förordnade samt tillfälliga vårdnadshavare är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionen. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Framtidsfullmakternas genomslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett register för framtidsfullmakter och om framtidsfullmakternas genomslag i övrigt. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (C, L) och 9 (C).

Motionerna

Register för framtidsfullmakter

I kommittémotion 2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att framtidsfullmakter ska kunna registreras i ett offentligt register.

I kommittémotion 2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 14 i denna del begärs ett tillkännagivande till regeringen om att framtidsfullmakter ska kunna registreras digitalt i ett nationellt register.

I motion 2021/22:931 begär Åsa Lindestam (S) ett tillkännagivande om att regeringen bör undersöka hur framtidsfullmakter skulle kunna registreras i ett lämpligt register.

Framtidsfullmakternas genomslag i övrigt

I kommittémotion 2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) föreslås flera tillkännagivanden till regeringen om framtidsfullmakternas genomslag i övrigt. Motionärerna anser att regeringen bör ta initiativ till en översyn av systemet med framtidsfullmakter för att säkerställa institutets funktion, eftersom banker i stor utsträckning inte accepterar sådana fullmakter (yrkande 6). Motionärerna vill också att framtidsfullmakter ska kunna upprättas i digital form (yrkande 7).

Lagen om framtidsfullmakter

I juli 2017 trädde lagen (2017:310) om framtidsfullmakter i kraft (prop. 2016/17:30, bet. 2016/17:CU11, rskr. 2016/17:221). En framtidsfullmakt är en fullmakt åt någon (fullmaktshavaren) att företräda fullmaktsgivaren om han eller hon på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande varaktigt och i huvudsak inte längre har förmåga att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser. Ekonomiska och personliga angelägenheter kan, med vissa undantag, omfattas av en framtidsfullmakt. Framtidsfullmakten ska vara skriftlig och undertecknad av fullmaktsgivaren samt bevitnad av två personer. Av fullmakten ska det framgå att det är fråga om en framtidsfullmakt samt vilka angelägenheter som fullmakten avser och vad som i övrigt ska gälla. Framtidsfullmakten träder i kraft när fullmaktsgivaren blir beslutoförmögen. Det är fullmaktshavaren som avgör när detta

inträffar. Frågan ska dock prövas av domstol om detta anges i framtidsfullmakten eller begärs av fullmaktshavaren. Om fullmaktshavaren bedömer att framtidsfullmakten har trätt i kraft ska fullmaktsgivaren och hans eller hennes anhöriga underrättas.

Samtidigt med lagen om framtidsfullmakter infördes i 17 kap. föräldrabalken behörighetsregler för anhöriga till personer som inte längre kan ha hand om sina ekonomiska angelägenheter. Behörighetsreglerna skapar en rättslig ram för sådana vardagliga rättshandlingar som många anhöriga redan tidigare brukat utföra.

Tidigare behandling

I 2017 års lagstiftningsärende om framtidsfullmakter beslutade riksdagen, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att överväga frågan om upprättande och hantering av elektroniska framtidsfullmakter. Tillkännagivandet slutbehandlades genom regeringens uppdrag till Ställföreträdarutredningen att överväga om och hur framtidsfullmakter ska kunna upprättas och hanteras elektroniskt (se nedan).

Utskottet behandlade senast våren 2021 motionsyrkanden motsvarande de som nu är aktuella om digital hantering av framtidsfullmakter och om ett register. Motionsyrkandena avstyrktes med hänvisning till Ställföreträdarutredningens uppdrag. Riksdagen följde utskottets förslag.

Frågesvar

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde i ett frågesvar den 23 februari 2022 om problem med framtidsfullmakter (fr. 2021/22:1101) följande:

[...] har frågat mig när ställföreträdarutredningen förväntas vara färdig och när jag avser att agera för att komma till rätta med problemet med framtidsfullmakter.

Att människor som behöver hjälp känner sig trygga med att de också får det är en viktig fråga för mig och regeringen. För mig är det angeläget att vi i Sverige har en ordning där ställföreträdarens förutsättningar att hjälpa sin huvudman är anpassade för nutidens utmaningar.

Ställföreträdarutredningen överlämnade sitt betänkande Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36) i maj 2021. Betänkandet har remitterats och remisstiden gick ut i oktober 2021.

Ställföreträdarutredningen lämnar flera intressanta förslag, bland annat att framtidsfullmakter ska kunna upprättas och hanteras digitalt. Betänkandet är omfattande och ett stort antal remissinstanser har lämnat synpunkter på de olika förslagen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan.

I ett efterföljande frågesvar den 30 mars 2022 om framtidsfullmaktens användbarhet (fr. 2021/22:1312) anförde statsrådet följande:

[...] har frågat mig om jag och regeringen avser att följa upp hur lagen om framtidsfullmakter fungerar så att den uppfyller sitt ursprungliga syfte.

Att människor som behöver hjälp känner sig trygga med att de också får det är en viktig fråga för regeringen. Som ett komplement till ordningen med gode män och förvaltare infördes för några år sedan på regeringens initiativ lagstiftning om framtidsfullmakter.

En framtidsfullmakt ger enskilda ökat självbestämmande och bättre möjligheter att planera framtiden och behålla kontrollen över frågor som är av stor betydelse för dem. För mig är det angeläget att ordningen med framtidsfullmakter fungerar som det var tänkt och att fullmaktshavare ges goda förutsättningar att hjälpa sina huvudmän i deras vardag.

Lagstiftningen är fortfarande relativt ny och det är tydligt att det fortfarande finns en osäkerhet hos vissa aktörer om vad en framtidsfullmakt innebär och vilken behörighet en framtidsfullmaktshavare har att företräda sin huvudman. Jag kommer att följa frågan noga och utesluter inte att överväga att vidta åtgärder om det skulle visa sig nödvändigt.

Ställföreträdarutredningen

Ställföreträdarutredningen hade bl.a. i uppdrag att överväga om och hur framtidsfullmakter ska kunna upprättas och hanteras elektroniskt. Enligt kommittédirektiven aktualiserades även frågan om ett register. (Se dir. 2019:44.) Utredningen redovisade i maj 2021 sitt uppdrag i betänkandet Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36).

Utredningen föreslår att framtidsfullmakter ska kunna undertecknas elektroniskt av fullmaktsgivaren och vittnena. Om en framtidsfullmakt skrivs under elektroniskt ska det göras med en avancerad elektronisk underskrift.

Däremot gör utredningen bedömningen att det inte bör införas något krav på registrering av framtidsfullmakter och bemöter i det sammanhanget en synpunkt kopplad till fullmaktsinstitutets genomslag. Utredningen anför följande (s. 466 f.):

Det finns flera fördelar med registrering av framtidsfullmakter, varav den främsta är att fullmakten genom registreringen blir synlig för tredje man. En registrering har dessutom den fördelen att en framtidsfullmakt inte förbises i samband med prövningen av godmanskap eller förvaltarskap. Detta har betydelse särskilt eftersom vi [...] föreslår en lagreglering av att ställföreträdarskap inte ska anordnas om den enskilde kan få hjälp på något sätt som är mindre ingripande, t.ex. om det finns en framtidsfullmakt som trätt i kraft.

Svenska Bankföreningen har påtalat att en registrering är nödvändig för att framtidsfullmakter ska få ett större genomslag än i dag. För att banker och andra aktörer ska förlita sig på att framtidsfullmakten gäller krävs enligt föreningen att en myndighet fastställer att fullmakten har trätt i kraft och ansvarar för att innehållet i fullmakten inte ändrats efter undertecknandet. Frågan behandlades i förarbetena till lagen om framtidsfullmakter. I promemorian föreslogs att det skulle vara obligatoriskt för framtidsfullmaktshavaren att registrera framtidsfullmakten hos överförmyndaren och att framtidsfullmakten skulle träda i kraft genom registreringen. Därigenom skulle ett yttre, för tredje man synbart, faktum rörande ikraftträdandet skapas. Ansökan om registrering skulle enligt promemorian få ske när fullmaktsgivaren blivit beslutsoförmögen. Registreringen föreslogs innefatta en prövning av om formkraven var uppfyllda. Regeringen ansåg dock att det inte var motiverat att bygga upp ett register, lokalt eller centralt, och att ge överförmyndaren eller någon

annan i uppgift att administrera registret och kontrollera fullmakterna. Regeringen konstaterade bland annat att en registrering inte skulle innebära någon kontroll av annat än formkraven vilket inte ger något besked om ifall fullmaktsgivaren faktiskt är beslutsförmögen och fullmakten därmed kan användas. Regeringen konstaterade också att det inte förekommer någon registrering av vanliga fullmakter och att inte heller testamenten vare sig kontrolleras eller registreras. Frågan har tagits upp till behandling i riksdagens civilutskott. Utskottet har tillkännagett att regeringen bör ta initiativ till att överväga frågan om digitala framtidsfullmakter men instämt i bedömning att framtidsfullmakter inte bör registreras.

Även om registrering av framtidsfullmakter skulle innebära den fördelen att fullmakten blir synlig för tredje man instämmer vi i den bedömning som regeringen tidigare har gjort. Detta gäller särskilt eftersom fullmakter i andra sammanhang inte registreras och eftersom en registrering utan prövning av fullmaktsgivarens beslutsförmåga inte ger svar på frågan om framtidsfullmakten kan användas. Numera finns det dessutom tjänster för att administrera fullmakter digitalt i syfte att göra det enkelt för privatpersoner och företag att hantera och få en överblick över fullmakter. Om en sådan tjänst på sikt kommer att omfatta framtidsfullmakter, vilket enligt vår bedömning inte kräver andra lagändringar än den som föreslagits ovan, kan det innebära att fullmakten blir synlig för tredje man på ett enklare sätt än i dag och att den blir enklare att hantera. Det finns alltså enligt vår bedömning inte tillräckliga skäl för att föreslå att framtidsfullmakter ska registreras i det nationella ställföreträdareregistret.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Ställföreträdarutredningen har tittat på frågan om dels upprättande av elektroniska framtidsfullmakter, dels registrering av sådana fullmakter. Utredningen föreslår i sitt betänkande att framtidsfullmakter ska kunna undertecknas elektroniskt av fullmaktsgivaren och vittnena. Däremot görs bedömningen att det inte bör införas något krav på registrering av fullmakterna i det nationella ställföreträdareregister som utredningen föreslår ska inrättas. Utredningen bemöter i det sammanhanget en synpunkt kopplad till fullmaktsinstitutets genomslag och hänvisar bl.a. till att det numera finns tjänster för att administrera fullmakter digitalt i syfte att göra det enkelt för privatpersoner och företag att hantera och få en överblick över fullmakter. Om en sådan tjänst på sikt kommer att omfatta framtidsfullmakter, vilket enligt utredningens bedömning inte kräver några andra lagändringar än den som föreslås om elektroniskt upprättande, kan det innebära att fullmakten blir synlig för tredje man på ett enklare sätt än i dag och att den blir enklare att hantera.

Ställföreträdarutredningens betänkande har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet. Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson har i frågesvar om framtidsfullmakter framhållit att det för honom är angeläget att ordningen med framtidsfullmakter fungerar som det var tänkt och att fullmaktsinnehavare ges goda förutsättningar att hjälpa sina huvudmän i deras vardag. Statsrådet har hänvisat till Ställföreträdarutredningens betänkande och

de remissynpunkter som lämnats samt meddelat att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan. Han har också förklarat att han kommer att följa frågan om framtidsfullmakternas användbarhet noga och inte utesluter att överväga att vidta åtgärder om det skulle visa sig nödvändigt. Därmed är utskottet inte berett att föreslå något initiativ på området. Både motionsyrkandena om ett register för framtidsfullmakter och motionsyrkandena om framtidsfullmakternas genomslag i övrigt bör därför avslås.

Testamentsregister

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om ett testamentsregister och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 10 (S, C, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 49 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att inrätta ett frivilligt, statligt testamentsregister.

Förslag om att inrätta ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi läggs också fram i kommittémotion 2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 58 samt i motionerna 2021/22:6 av Ingemar Kihlström (KD), 2021/22:720 av Dag Larsson (S) och 2021/22:837 av Åsa Lindestam (S).

I motion 2021/22:551 föreslår Jan Ericson (M) ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att det blir obligatoriskt att registrera testamenten.

Bakgrund

Skatteverket lämnade 2008 förslag till en reglering av testamentsregister i promemorian Bouppteckningar och testamentsregister (bilaga till dnr 131 79596-08/113). Efter att Justitiedepartementet berett Skatteverkets förslag i promemorian fann den dåvarande regeringen i ett beslut 2012 inte tillräckliga skäl att gå vidare med förslagen (dnr Ju2008/4624/L2).

År 2012 antogs inom EU förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen). Förordningens bestämmelser började tillämpas 2015. I kommissionens förslag till arvsförordning (COM(2009) 154) redovisades att frågan om registrering av testamenten kommer att bli föremål för ett senare förslag från kommissionen.

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson framhöll den 13 april 2016 i ett frågesvar (fr. 2015/16:1058) att det är allvarligt om testamenten av olika

anledningar inte kommer fram efter ett dödsfall, med följderna att en persons yttersta vilja inte kan respekteras. Statsrådet anförde att han som ett första steg avsåg att ta initiativ till att frågan om att inrätta ett offentligt testamentsregister skulle övervägas på nytt inom Justitiedepartementet.

Riksdagens tillkännagivande från våren 2019

Riksdagen riktade, på utskottets förslag, våren 2019 ett tillkännagivande till regeringen om ett testamentsregister (bet. 2018/19:CU7, rskr. 2018/19:180). Utskottet anförde bl.a. följande:

Det är allvarligt om testamenten av olika anledningar inte kommer fram efter ett dödsfall, med följderna att en persons yttersta vilja inte kan respekteras. Som utskottet har påtalat vid upprepade tillfällen finns det därför goda skäl att införa en möjlighet att registrera testamenten. Skatteverket har tidigare utarbetat ett förslag som innehåller en möjlighet att registrera testamenten i ett officiellt testamentsregister, och frågan om att inrätta ett offentligt testamentsregister är sedan viss tid föremål för överväganden inom Justitiedepartementet. Utskottet konstaterar också att den närliggande frågan om upprättande och hantering av elektroniska framtidsfullmakter kommer att övervägas av regeringen i samband med den planerade översynen av regelverket för gode män, förvaltare och överförmyndare [...].

Mot den bakgrunden anser utskottet att regeringen bör gå vidare med arbetet att se över möjligheten att registrera testamenten i ett register som tillhandahålls i offentlig regi. Regeringen bör också i ett lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen och redovisa resultatet av arbetet.

Interpellation till statsråd

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde den 30 januari 2020 i ett interpellationssvar om att inrätta ett testamentsregister bl.a. följande (ip. 2019/20:209):

Syftet med ett testamente är att en avliden persons yttersta vilja ska kunna beaktas och bli styrande för fördelningen av hans eller hennes kvarlåtenskap. Det är viktigt att testamentet förvaras på ett tryggsätt, så att denna vilja kommer i dagen och kan respekteras. Ett testamentsregister i offentlig regi är inte det enda eller nödvändigtvis det bästa sättet att säkerställa detta. Ett frivilligt statligt register skulle inte hindra förekomsten av förfalskade eller borttappade testamenten. Det finns vidare redan privata aktörer som tillhandahåller förvaring av testamenten.

Den dåvarande regeringen beslutade 2012 att inte gå vidare med ett förslag av Skatteverket om att inrätta ett statligt testamentsregister. Det är dock allvarligt om det visar sig att testamenten av olika anledningar inte kommer fram efter ett dödsfall. Ett arbete med att överväga frågan på nytt har därför inletts i Regeringskansliet, och jag avser att återkomma i frågan.

Testamenten har i vissa avseenden likheter med framtidsfullmakter. Regeringen tillsatte i somras en utredning som ska överväga om och hur framtidsfullmakter ska kunna upprättas och hanteras elektroniskt. Frågan om ett register för dessa fullmakter aktualiseras i det sammanhanget. Det finns därför anledning att beakta det arbetet inför ett ställningstagande i frågan om det bör inrättas ett statligt testamentsregister.

Riksdagens tillkännagivande från våren 2021

Riksdagen riktade våren 2021, på utskottets förslag, ytterligare ett tillkännagivande till regeringen om ett testamentsregister (bet. 2020/21:CU6, rskr. 2020/21:223). Utskottet anförde följande:

Som tidigare framhållits av utskottet är det allvarligt om testamenten av olika anledningar inte kommer fram efter ett dödsfall, med följden att en persons yttersta vilja inte kan respekteras. Riksdagen riktade därför, på utskottets förslag, våren 2019 ett tillkännagivande till regeringen om att gå vidare med arbetet att se över möjligheten att registrera testamenten i ett register som tillhandahålls i offentlig regi. Enligt tillkännagivandet bör regeringen också i ett lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen och redovisa resultatet av arbetet.

Utskottet noterar att Ställföreträdarutredningen har i uppdrag att överväga om och hur framtidsfullmakter ska kunna upprättas och hanteras elektroniskt, och även frågan om ett register för sådana handlingar aktualiseras. Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson har i ett interpellationssvar anfört att det mot bakgrund av de likheter som finns mellan testamenten och framtidsfullmakter finns anledning att beakta Ställföreträdarutredningens arbete med framtidsfullmakterna inför ett ställningstagande i frågan om det bör inrättas ett statligt testamentsregister. Ställföreträdarutredningens uppdrag ska redovisas senast den 23 april 2021.

Utskottet, som konstaterar att det snart gått två år sedan riksdagens tillkännagivande meddelades, anser att regeringen nu bör prioritera arbetet med frågan om ett testamentsregister samt ta nödvändiga initiativ för att inrätta ett frivilligt sådant register i det allmännas regi. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Regeringsuppdrag till Skatteverket

Regeringen gav den 2 september 2021 Skatteverket i uppdrag att se över förutsättningarna för att inrätta ett testamentsregister i offentlig regi (Fi2021/02888). Uppdraget redovisades den 21 februari 2022 i promemorian Ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi (bilaga till dnr 8-1251843). I promemorian gör Skatteverket sammanfattningsvis bedömningen att ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi bör inrättas och att Skatteverket bör ansvara för registret.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen meddelade redan våren 2019 ett tillkännagivande om ett testamentsregister. Eftersom regeringens hantering av frågan drog ut på tiden tillkännagav riksdagen sedan våren 2021 för regeringen att den bör prioritera arbetet med frågan om ett testamentsregister samt ta nödvändiga initiativ för att inrätta ett frivilligt sådant register i det allmännas regi.

Regeringen gav i september 2021 Skatteverket i uppdrag att se över förutsättningarna för att inrätta ett testamentsregister i offentlig regi. Uppdraget redovisades den 21 februari 2022 i promemorian Ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi. I promemorian gör Skatteverket bedömningen att ett

frivilligt testamentsregister i offentlig regi bör inrättas och att Skatteverket bör ansvara för registret.

Regeringen bör nu skyndsamt ta de fortsatta initiativ som krävs för att ett testamentsregister ska bli verklighet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.
Jämför särskilt yttrande 7 (M, SD, C, V, KD, L).

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör bl.a.

- barnäktenskap, tvångsäktenskap, äktenskap mellan nära släktingar och fullmaktsäktenskap
- upplösning av erkända månggiften
- kraven på trossamfunden och deras vigselförrättare
- vissa frågor om borgerliga vigselförrättare
- betänketid vid äktenskapsskillnad
- vissa frågor om bodelning och bodelningsförrättningen
- vissa frågor om sambolagen och samboegendom
- presumerade föräldraskap samt hävande av presumerade föräldraskap
- vissa frågor om bekräftelse av föräldraskap
- barns rätt till kännedom om sitt ursprung
- rättsgenetisk utredning
- vissa frågor om föräldraskap vid assisterad befruktning samt vid surrogatarrangemang i utlandet
- vissa frågor om adoption
- vissa frågor om vårdnad och umgänge
- biträde m.m. för barn, obligatorisk medling och vissa andra processuella frågor i mål om bl.a. vårdnad
- överförmyndare, gode män och förvaltare
- utvidgning av tillämpningsområdet för framtidsfullmakter
- dödförklaring
- olika frågor om arvsrätt
- elektroniska dokument i familjerättsliga sammanhang.

Motionsförslagen rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 gjordes detta i betänkandena 2018/19:CU7 och 2018/19:CU14, under riksmötet 2019/20 i betänkande 2019/20:CU17 och under riksmötet 2020/21 i betänkandena 2020/21:CU6, 2020/21:CU16, 2020/21:CU17 och 2020/21:CU18.

Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (S, C, V, MP)

av Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 39, 45 och 46 samt

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå de aktuella motionsyrkandena om ventilen i fråga om månggiften. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 1 respektive 2.

2. Äktenskap mellan kusiner, punkt 2 (SD, KD, L)

av Larry Söder (KD), Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD) och Malin Danielsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 38,

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 25 och

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 27 och

bifaller delvis motion

2021/22:1456 av Borianan Åberg (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Arrangerade kusinäktenskap är en central del av hederskulturen, där äktenskap inom släkten anses gynnsamt för familjens rykte och heder. Risken för sjukdomar på grund av inavel är också överhängande i släkter med kusingiften

i flera led. Bruket att gifta sig inom sin släkt har även sociala konsekvenser som många gånger handlar om att behålla förtryckande hedersnormer.

Motståndare till ett förbud mot kusinäktenskap hänvisar ofta till att det finns en sträng reglering mot tvångsäktenskap. Det ligger dock i sakens natur att det kan vara svårt att få den som drabbas av släktens påtryckningar att vittna om saken. I Norge beslutade stortinget i november 2020 att uppmana den norska regeringen att återkomma med ett lagförslag om ett förbud mot kusinäktenskap. Även Sverige bör nu vidta åtgärder i samma riktning.

Regeringen bör därför tillsätta en utredning om ett förbud mot kusinäktenskap. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Underhåll mellan tidigare makar, punkt 3 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77.

Ställningstagande

Bestämmelserna om underhåll mellan tidigare makar innebär att en part kan ha rätt till underhållsbidrag i fall där äktenskapet har begränsat hans eller hennes möjligheter att försörja sig på egen hand. Reglerna har ett vällovligt syfte och kan ge en part ekonomiska förutsättningar att lämna en relation. Samtidigt kan regleringen också innebära ytterligare ett maktmedel i ett förhållande där det har förekommit psykiskt eller fysiskt våld.

Regeringen bör därför ta initiativ till en översyn av reglerna om underhåll mellan makar i fall där en separation har föregåtts av våld eller andra övergrepp. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (S, C, V, MP)

av Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1138 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 2,
2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 5,
2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 47 och
2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 60.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå de aktuella motionsyrkandena om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 3 respektive 4.

5. Vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar, punkt 5 (M, SD, L)

av Viktor Wärnick (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Malin Danielsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 15,
bifaller delvis motionerna
2021/22:1943 av Åsa Coenraads m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3424 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 5 och 8
samt
2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 11 och
avslår motionerna
2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 13, 16 och 17
samt

2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Riksdagen meddelade våren 2021, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med de lagförslag som kan anses påkallade för att säkerställa dels att barnets bästa verkligen går före alla andra intressen när det gäller vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar, dels att prövningen av en fråga om vårdnadsöverflyttning till familjehemsföräldrar görs i den ordning som är mest lämplig och ändamålsenlig. Detta tillkännagivande kompletterade ett tillkännagivande från våren 2020 om en översyn av regelverket för vårdnadsöverflyttning och adoption vid familjehemsplaceringar.

Regeringen tillsatte sedermera, hösten 2021, Utredningen om vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer – en översyn av reglerna i föräldrabalken. I utredningens uppdrag ingår att ta ställning till om förutsättningarna för vårdnadsöverflyttning och adoption bör ändras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet. Utredningen ska även ta ställning till behovet av åtgärder för att underlätta förutsättningarna för prövningen av frågor om vårdnadsöverflyttning för barn i familjehem. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2022. Därmed får förslagen om en utredning respektive översyn i motionerna 2021/22:2540 (SD) yrkandena 13, 16 och 17 samt 2021/22:3706 (M) yrkande 12 anses tillgodosedda.

När det gäller övriga motionsyrkanden anser vi att regeringen, när utredningen har redovisat sitt uppdrag, så snart som möjligt bör återkomma med lagförslag i enlighet med riksdagens tillkännagivande från våren 2021. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (S, C, MP)

av Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2611 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 2 och

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 43 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå de aktuella motionsyrkandena om kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 5 respektive 6.

7. Vårdnadshavare för bortförda barn, punkt 7 (L)

av Malin Danielsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att det behöver klargöras att reglerna om särskilt förordnade samt tillfälliga vårdnadshavare ska tillämpas i fråga om barn som förs utomlands i en hederskontext. Barn som är bortförda och inte kan komma hem till Sverige eftersom föräldrarna inte deltar i utredningen ska alltså ha rätt till en särskilt förordnad vårdnadshavare. Eftersom det dessutom får anses finnas särskilda skäl för en tillfällig vårdnadshavare i den situationen ska en sådan förordnas för att ta till vara barnets rätt i avvaktan på att en särskilt förordnad vårdnadshavare kan utses.

Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Register för framtidsfullmakter, punkt 8 (C, L)

av Malin Danielsson (L) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 5 och
2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 14 i denna del och
bifaller delvis motion
2021/22:931 av Åsa Lindestam (S).

Ställningstagande

Vi konstaterar att Ställföreträdarutredningen i sitt betänkande föreslår att det ska inrättas ett nationellt ställföreträdarregister men att utredningen gör bedömningen att framtidsfullmakter inte bör registreras där. Som också redovisas i betänkandet finns det flera fördelar med en registrering av framtidsfullmakter. Den främsta är att fullmakten genom registreringen blir synlig för tredje man. En annan fördel är att en framtidsfullmakt inte förbises i samband med prövningen av ett godmanskap eller förvaltarskap. Dessutom har Svenska Bankföreningen påtalat att en registrering är nödvändig för att framtidsfullmakter ska få ett större genomslag än i dag.

Vi anser därför att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att framtidsfullmakter ska kunna registreras i ett offentligt register. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Framtidsfullmakternas genomslag i övrigt, punkt 9 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Som framgår av den föregående reservationen anser jag att framtidsfullmakter ska kunna registreras i ett offentligt register. Det behövs dock även andra åtgärder för att systemet med framtidsfullmakter ska få ett större genomslag än i dag, eftersom banker i stor utsträckning inte accepterar sådana fullmakter.

Till att börja med bör framtidsfullmakter kunna upprättas i digital form. Det är därför positivt att Ställföreträdarutredningen i sitt betänkande föreslår att framtidsfullmakter ska kunna undertecknas elektroniskt av fullmaktsgivaren och vittnena. Regeringen bör ta de fortsatta initiativ som krävs för att en sådan reglering ska komma på plats.

Utöver detta anser jag att tiden nu är mogen för en mer övergripande översyn av hela systemet med framtidsfullmakter för att säkerställa institutets funktion. Regeringen bör därför ta initiativ till en sådan översyn.

Det som anförs ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Testamentsregister, punkt 10 (S, C, V, MP)

av Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:6 av Ingemar Kihlström (KD),

2021/22:551 av Jan Ericson (M),

2021/22:720 av Dag Larsson (S),

2021/22:837 av Åsa Lindestam (S),

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 49 och

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 58.

Ställningstagande

På förslag av ett enigt utskott meddelade riksdagen våren 2021 ett tillkännagivande om att regeringen bör prioritera arbetet med frågan om ett testamentsregister samt ta nödvändiga initiativ för att inrätta ett frivilligt sådant register i det allmännas regi.

Regeringen gav i september 2021 Skatteverket i uppdrag att se över förutsättningarna för att inrätta ett testamentsregister i offentlig regi. Uppdraget redovisades den 21 februari 2022 i promemorian Ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi. I promemorian gör Skatteverket bedömningen att ett frivilligt testamentsregister i offentlig regi bör inrättas och att Skatteverket bör ansvara för registret.

Mot bakgrund av det arbete som alltså pågår saknas det skäl för ytterligare ett tillkännagivande i frågan. Motionsyrkandena bör följaktligen avslås.

Särskilda yttranden

1. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (S, V, MP)

Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S) och Joakim Järrebring (S) anför:

Till utveckling av vårt ställningstagande i reservation 1 vill vi anföra följande.

Sedan den 1 juli 2021 gäller ett generellt förbud mot att erkänna månggiften som har ingåtts enligt utländsk lag. Erkännandeförbudet gäller alltså oavsett parternas anknytning till Sverige när äktenskapet ingicks. Undantag från förbudet kan göras endast om det finns synnerliga skäl för det – ventilen.

Vi står fast vid den ståndpunkt som vi redovisade i lagstiftningsärendet om det nya förbudet mot erkännande av utländska månggiften. Vi vill alltså understryka att vi har samma principiella syn på månggiften som utskotts-majoriteten. Sverige bör som ett modernt och jämställt land ha en reglering som är tydlig med att månggifte inte accepteras. Samtidigt behöver en utsatt part i ett polygamt äktenskap tillförsäkras ett godtagbart rättsligt skydd. Vad vi och majoriteten har olika åsikter om är på vilket sätt detta skydd ska utformas. Det handlar alltså närmare bestämt om vilken teknisk lösning som bör väljas för att uppnå ett och samma resultat. I den delen konstaterar vi att den nya regleringens ytterst begränsade undantag från erkännandeförbudet vid synnerliga skäl, dvs. ventilen, överensstämmer med det förslag som utredningen lämnade. Dessutom tillstyrkte de flesta remissinstanser förslaget eller invände i vart fall inte mot det.

Vi konstaterar också att utredningen övervägde den ordning som förespråkas i motionerna och som innebär att man vid synnerliga skäl kan erkänna vissa rättsverkningar av äktenskapet, t.ex. i fråga om arv, i stället för att erkänna äktenskapet som sådant. Utredningen redovisade dock ett antal invändningar mot en sådan ordning, bl.a. praktiska tillämpningsproblem och en svåröverskådlig lagstiftning. I propositionen delade regeringen utredningens bedömning att lösningen i fråga inte var att föredra. Sammantaget ansåg regeringen att undantaget vid synnerliga skäl utgör en lämplig avvägning mellan intresset av att motverka månggiften i Sverige och att säkerställa att en kvinna i det enskilda fallet inte drabbas oskäligt hårt. Vi har inte någon annan uppfattning i frågan.

Vi anser alltså, på samma sätt som tidigare, att motionsyrkandena om ventilen när det gäller månggiften bör avslås. Under alla omständigheter är det inte motiverat med ytterligare ett tillkännagivande i saken.

2. Ventilen i fråga om månggiften, punkt 1 (C)

Martina Johansson (C) anför:

Till utveckling av mitt ställningstagande i reservation 1 vill jag anföra följande.

Riksdagen riktade senvåren 2021, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om ventilen i fråga om månggiften. Enligt tillkännagivandet bör regeringen snarast möjligt återkomma med ett lagförslag som innebär att ventilen slopas och att det i stället införs en ordning som innebär en möjlighet att – utan att erkänna äktenskapet som sådant – under särskilda omständigheter tillerkänna det vissa rättsverkningar. Jag ställde mig bakom det tillkännagivandet, som dessutom grundade sig på motionsförslag från bl.a. mig och andra ledamöter i mitt parti. I sak har jag alltså ingen annan uppfattning än utskottsmajoriteten i detta ärende. Till skillnad från majoriteten ser jag däremot ingen anledning att nu meddela ytterligare ett tillkännagivande till regeringen i saken. De här aktuella motionsyrkandena om ventilen i fråga om månggiften bör därför avslås.

3. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (S, V, MP)

Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S) och Joakim Järrebring (S) anför:

Till utveckling av vårt ställningstagande i reservation 4 vill vi anföra följande.

Sedan den 1 januari 2022 har ogifta föräldrar möjlighet att efter barnets födelse digitalt bekräfta ett föräldraskap utan socialnämndens medverkan. Den nya möjligheten till digital bekräftelse av föräldraskap innebär att föräldraskapet kan bekräftas så snart barnet har fått ett personnummer. Eftersom ett barn i regel tilldelas ett personnummer redan samma dag som barnet föds, kommer de allra flesta barn därför att kunna få två rättsliga föräldrar mycket kort tid efter födelsen. Vid sidan av detta finns det en möjlighet att bekräfta föräldraskapet före barnets födelse hos socialnämnden.

I 2021 års lagstiftningsärende om bekräftelse av föräldraskap redovisade regeringen i propositionen sin bedömning att det inte nu bör införas en möjlighet att digitalt bekräfta föräldraskap före barnets födelse. Regeringens bedömning överensstämde med utredningens bedömning, som också en klar majoritet av remissinstanserna ställt sig bakom. Det framfördes i den delen att det finns flera frågetecken kring robustheten i ett system för digital bekräftelse som möjliggör att en bekräftelse görs före barnets födelse. Regeringen ansåg dock att det finns anledning att på nytt överväga frågan om det vid en utvärdering av det digitala systemet framkommer att det finns behov av att införa en sådan möjlighet att bekräfta föräldraskapet före barnets födelse. Vi står fast vid den ståndpunkt som vi redovisade i lagstiftningsärendet och har alltså inte någon annan uppfattning än regeringen i denna fråga.

Därmed anser vi, på samma sätt som tidigare, att motionsyrkandena bör avslås. Under alla omständigheter är det inte motiverat med ytterligare ett tillkännagivande i saken.

4. Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse, punkt 4 (C)

Martina Johansson (C) anför:

Till utveckling av mitt ställningstagande i reservation 4 vill jag anföra följande.

Sedan den 1 januari 2022 har ogifta föräldrar möjlighet att efter barnets födelse digitalt bekräfta ett föräldraskap utan socialnämndens medverkan. I lagstiftningsärendet om digital bekräftelse av föräldraskap riktade riksdagen senvåren 2021, på utskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om digital bekräftelse före barnets födelse. Enligt tillkännagivandet bör regeringen återkomma med ett lagförslag som innebär att ogifta föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födelse. Jag ställde mig bakom det tillkännagivandet, som dessutom grundade sig på motionsförslag från bl.a. mig och andra ledamöter i mitt parti. I sak har jag alltså ingen annan uppfattning än utskottsmajoriteten i detta ärende. Till skillnad från majoriteten ser jag däremot ingen anledning att nu meddela ytterligare ett tillkännagivande till regeringen i saken. De här aktuella motionsyrkandena bör därför avslås.

5. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (S, MP)

Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Sanne Lennström (S) och Joakim Järrebring (S) anför:

Till utveckling av vårt ställningstagande i reservation 6 vill vi anföra följande.

Det är viktigt att de yrkesverksamma som hanterar familjerättsliga frågor har rätt kompetens för det. Vi konstaterar att det nyligen, i 2021 års lagstiftningsärende om ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister, har införts nya kompetenskrav för medlare i mål om vårdnad m.m. i syfte att skapa förutsättningar för fler lyckade medlingsuppdrag och därmed fler samförståndslösningar. När det gäller domare redovisades det i propositionen att det finns en medvetenhet inom domstolarna om behovet av särskild kunskap och utbildning och att många domstolar ordnar interna utbildningar inom olika rättsområden. Domare erbjuds också ett brett utbud av utbildningar och kompetensutveckling i frågor om vårdnad, boende och umgänge genom Domstolsakademins kurser i familjerätt. Vi konstaterar vidare att regeringen noga följer utvecklingen inom bl.a. det familjerättsliga området och att det pågår ett omfattande arbete genom bl.a. olika utredningar och myndighetsuppdrag. Enligt vår mening är det därför inte nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ på området. Under alla omständigheter är det inte motiverat med ytterligare ett tillkännagivande i saken. Motionsyrkandena bör följaktligen avslås.

6. Kompetens hos yrkesverksamma i mål om vårdnad, punkt 6 (C)

Martina Johansson (C) anför:

Till utveckling av mitt ställningstagande i reservation 6 vill jag anföra följande.

Riksdagen beslutade senvåren 2021, i lagstiftningsärendet om ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister, bl.a. om nya kompetenskrav för medlare i mål om vårdnad m.m. I samma lagstiftningsärende meddelade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn i syfte att tillgodose det övergripande behovet av kunskapshöjning hos yrkesverksamma i arbetet med familjerättsliga frågor. Jag ställde mig bakom det tillkännagivandet, som dessutom grundade sig på motionsförslag från bl.a. mig och andra ledamöter i mitt parti. I sak har jag alltså ingen annan uppfattning än utskottsmajoriteten i detta ärende. Till skillnad från majoriteten ser jag däremot ingen anledning att nu meddela ytterligare ett tillkännagivande till regeringen i saken. De här aktuella motionsyrkandena bör därför avslås.

7. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (M, SD, C, V, KD, L)

Larry Söder (KD), Viktor Wärnick (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Malin Danielsson (L) och Martina Johansson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2018/19:CU7, 2018/19:CU14, 2019/20:CU17, 2020/21:CU6, 2020/21:CU16, 2020/21:CU17 och 2020/21:CU18. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:6 av Ingemar Kihlström (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett register för testamenten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:215 av Ulrika Heie (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regler och ersättning för vigselförrättare förordnade av länsstyrelserna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:259 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom nationella riktlinjer säkerställa att morddömda föräldrar per automatik mister vårdnaden om sina barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:319 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen kring överförmyndare och gode män och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra professionella gode män och förvaltare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt register för gode män och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:512 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopat laglottsskydd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:513 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade arvsregler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:551 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering av testamenten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:717 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utifrån nationellt perspektiv stärka kunskap om och främja rekrytering och kompetensutveckling av förtroendeuppdragen som god man, förvaltare och ställföreträdare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:720 av Dag Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av ett nationellt testamentesregister och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:726 av Johan Andersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av bättre villkor för vigselförrättare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:837 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheten till registrering av testamenten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:883 av Sailsa Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lagändring i föräldrabalken i vad som avser rätten att vara vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:931 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka det som anförs i motionen om registrering av framtidsfullmakt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1054 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta tidsgräns när en part vägrar medverka vid bodelning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1138 av Ulrika Heindorff m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att faderskapspresumtionen vid samboförhållande bör likställas med presumtionen som görs för gifta par och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningar om faderskap vid samboförhållanden måste förenklas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1456 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda kusingifte och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1515 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa laglotten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1783 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över äktenskapsbalkens bestämmelser och återkomma med förslag som innebär att pensionsrättigheter i större utsträckning än i dag ska ingå i gifta makars gifträtts gods och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1941 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ulrika Heindorff (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för svenska borgerliga vigselförrättare att få sitt förordnande prövat för vigsel i de nordiska grannländerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lag 1904:26 för att modernisera den och ge möjlighet att vara borgerlig vigselförrättare för svenska brudpar i grannländer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vigselförrättares villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1943 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla inhemsk adoption och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ottrygga barn ska ges möjligheten till en trygg uppväxt genom adoption och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2019 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationellt ansvarig myndighet och ett nationellt register för gode män och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell obligatorisk utbildning för gode män och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett strategiskt arbete för att rekrytera gode män och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna avsluta ett godmanskap och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till professionella gode män och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komma till rätta med missbruk av utsatta människors situation och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försäkring för gode män och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera lagstiftningen för ställföreträdare och huvudman och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2066 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en utredning angående vigselförrättare och Skatteverkets registrering och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2076 av Helena Vilhelmsson och Annika Qarlssoon (båda C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dom om våld i nära relation ska ha betydelse vid beslut om vårdnad och umgänge vid vårdnadstvister och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2266 av Arman Teimouri (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur processen för fastställande av föräldraskap efter surrogatarrangemang i utlandet kan förenklas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur rättigheterna för de barn som fötts av en surrogatmor utomlands ytterligare kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2339 av Nina Lundström (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gode män för ensamkommande barn i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ensamkommande barn och barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2413 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillåta fler vårdnadshavare för barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2516 av Alexandra Anstrell och Mats Green (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frihet och rätt att själv kunna bestämma över sin kvarlåtenskap till 100 procent och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2540 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över föräldrabalken i syfte att möjliggöra tidigare fastställande av faderskap och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rutin bör fastställas inom mödravården om att inleda processen för fastställande av faderskap i de fall föräldrarna ger sitt medgivande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gemensam vårdnad blir automatisk om faderskapet är fastställt vid barnets födelse och om det inte finns uppenbara skäl emot gemensam vårdnad och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en känd fader till ett barn per automatik ska tillerkännas gemensam vårdnad om det är till barnets bästa och det inte finns uppenbara skäl emot det och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en lagändring som innebär att en man som tror sig vara far till ett barn ska ha rätt att väcka talan och begära ett faderskapstest samt att han direkt ska fastställas som far till barnet om ett positivt testresultat kan uppvisas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa gemensam vårdnad som norm och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att då fadern till barnet är känd ska denne automatiskt tillsammans med modern bli barnets vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över förutsättningarna att i större utsträckning

- möjliggöra vårdnadsöverflyttning och adoption av placerade barn och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnets bästa verkligen bör gå före alla andra intressen vid vårdnadsöverflyttning och adoption av placerade barn och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra regelverket kring vårdnadsöverflyttningar så att de görs i den ordning som är mest lämplig och ändamålsenlig för barnet och tillkännager detta för regeringen.
  16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över adoptionslagstiftningen och kunskapsspridningen för att underlätta för nationella adoptioner och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till förenklad adoptionsprocess av barn för familjehemsföräldrar, i fall där det är till barnets bästa, och tillkännager detta för regeringen.
  18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheterna till förhöjd ersättning till vigselförrättare och tillkännager detta för regeringen.
  19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringen bör se över lagstiftningen för möjligheterna för borgerliga vigselförrättare att få sitt förordnande prövat i de nordiska grannländerna och tillkännager detta för regeringen.
  20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge borgerliga vigselförrättare möjlighet att förrätta vigsel av svenska brudpar i de nordiska grannländerna och tillkännager detta för regeringen.
  21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med utgångspunkt i promemorian Några bodelningsfrågor (Ds 2005:34) utreda möjligheterna till en effektivare bodelningsprocess med en rimlig bortre tidsgräns och tillkännager detta för regeringen.
  22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka om förtydliganden behövs i sambolagen (2003:376) för att undvika informella barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
  23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inga barn i Sverige ska vara gifta och tillkännager detta för regeringen.
  28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagar och regler inte ska anpassas efter att barn ska vara gifta och tillkännager detta för regeringen.
  29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagar och regler ska förändras så att det klart framgår att barn aldrig ska betraktas som gifta i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att redan ingångna äktenskap som skett genom tvång, hot eller psykologisk misshandel ska ogiltigförklaras och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äktenskap som ingåtts genom ombud, där båda makarna inte varit fysiskt närvarande vid vigseln, ska förklaras ogiltiga i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på trossamfund och vigselförrättare att uppvisa nolltolerans mot tvångsäktenskap tillika barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett förbud mot kusingiften kan införas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att månggifte ska vara olagligt för alla i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning som innebär upphävande av de månggiften som ingåtts före den 1 januari 2021 och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett datum när alla kvarvarande och tillkommande månggiften i Sverige upphör och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lag enligt fransk modell som medför att månggiften efter att förbud införts ändå kan få rättslig verkan utan att de ingångna månggiftena erkänns och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort möjligheten att erkänna månggiften på grund av synnerliga skäl och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra hantering av samtliga familjerättsliga dokument digitalt och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitaliseringen ska vara en ständigt pågående process för förenkling och förbättring och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett frivilligt testamentsregister och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga arvsrätten till att också innefatta kusiner och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga de arvsrättsliga reglerna i fråga om upphovsrätt genom att

- digitala dokument som upphovsrättsligt tillhör den avlidne specificeras i bouppteckningen och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att även det digitala arvet ingår i dödsboet och tillkännager detta för regeringen.
  54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter bör informera personer +65 om hur de kan hantera sin digitala egendom och tillkännager detta för regeringen.
  55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast införa ett nationellt ställföreträdarregister och tillkännager detta för regeringen.
  56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka tillsynen och möjligheter till sanktioner och tillkännager detta för regeringen.
  57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ge den enskilde rätt till ekonomisk ersättning vid skada och tillkännager detta för regeringen.
  58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och tydliggöra vilka kvalitetskriterier som ska gälla för ställföreträdare och deras arbete och tillkännager detta för regeringen.
  59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en rimlig maximal gräns för antalet personer en ställföreträdare får företräda och tillkännager detta för regeringen.
  60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att avsäga sig sitt uppdrag som god man och tillkännager detta för regeringen.
  61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra gode mannen medveten om uppdragets bredd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äktenskap ingångna utomlands ska uppfylla alla krav som svensk lagstiftning stipulerar för att godkännas i vårt land och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att av svenska myndigheter redan erkända månggiften ska upplösas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett datum när alla redan ingångna och framtida månggiften i Sverige ska upphöra att gälla och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lag enligt fransk modell som medför att månggiften, efter att förbud

införts, ändå kan få rättslig verkan utan att de ingångna månggifterna erkänns och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett förbud mot kusningiften kan införas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att män, på egen begäran, ska ha rätt att göra ett faderskapstest och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en fastställd biologisk fader automatiskt också fastställs som vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2611 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av hur vårdnadsreglerna tillämpas i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat en särskild barnkompetens och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att det blir obligatoriskt för domstolar att upprätta särskilda barnprotokoll i mål om vårdnad, boende och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att varje barn får rätt till ett eget juridiskt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att ändra reglerna i föräldrabalken (FB) så att det blir möjligt för ett barn att ha flera vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstol inte ska kunna besluta om gemensam vårdnad mot en förälders vilja i de fall där en förälder har utsatt den andra föräldern eller barnet för våld eller övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstol inte ska kunna besluta om gemensam vårdnad mot båda föräldrarnas vilja och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2716 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en person som dömts för att ha mördat sitt eget barns förälder automatiskt ska förlora vårdnaden om sina barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2853 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i enlighet med Ärvdabalksutredningen göra en grundläggande översyn av laglottsinstitutet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över laglottsinstitutet med syfte att öka respekten för testators vilja och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ärvdabalken bör ändras så att testators yttersta vilja ska gälla i det fall ett testamente finns upprättat och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2854 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt följa upp domstolsväsendets riskbedömning vid vårdnadsdomar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2869 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av reglerna om efterarvsrätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ärvdabalken (ÄB 3:8) bör tydliggöras till ledning för rättstillämpningen, varvid krav inte ska ställas på ”konkret efterarvsrätt”, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2909 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldrapåverkan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om domstolstrots och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rättsförhållandet mellan barn och föräldrar i föräldrabalken, liksom direktiv och rekommendationer från myndigheter, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3087 av Elin Lundgren m.fl. (S):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att registrerat partnerskap och samkönade äktenskap ska erkännas i hela EU och att samkönade pars fria rörlighet därigenom kan möjliggöras i praktiken och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om rätten till tjänstepension ska vara en del av giftorättsgoods, enligt motionens intentioner, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3173 av Helena Bouveng och Ann-Charlotte Hammar Johansson (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en effektivare och snabbare bodelning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot obstruktion vid bodelning samt införande av stupstocksförfarande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mellanbeslut och särskild talan vid bodelning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta över bodelningsärenden till tingsrätten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bestämmelse bör införas för att få parterna att lämna in en slutlig och sammanhållen bevisuppgift och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättsskydd och rätts hjälp vid bodelning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3219 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild stödperson till barnet vid vårdnadstvister mellan barnets vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3302 av Josefin Malmqvist (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en könsneutral lag om föräldraskapspresumtion och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldraskapspresumtion för barn i samboskap, om annat inte anmäls till socialnämnden, och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna föräldraskap vid utländska assisterade befruktningar inom äktenskap eller samboskap, om annat inte anmäls till socialnämnden, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet att fastställa fler vårdnadshavare än två och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnets rätt till fungerande vårdnadshavare ska vara större än föräldrars rätt till vårdnaden om sina biologiska barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3424 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliggörande av lagstiftningen avseende kravet på återförening av placerat barn och föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål om överflyttning av vårdnaden av placerade barn och unga ska prövas av domstol med särskild kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3512 av Martina Johansson m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen i syfte att säkerställa barnets rätt till kontakt och umgänge med en varaktig social förälder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att barnfridsbrottet får genomslag i bedömningen i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att psykiskt våld ska påverka bedömningen i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att risk för våld, trakasserier eller andra kränkningar ska ha bäring på frågor om vårdnad och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klagöra rättsläget när anklagelser om våld och övergrepp förs fram i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över regelverket avseende bodelning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3520 av Martina Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sambor ska kunna avtala om att deras gemensamma bostad ska utgöra samboegendom även om den inte införskaffats för gemensamt bruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en analys av hur sambolagens reglering förhåller sig till informella barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över regelverket avseende bodelning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett frivilligt register för framtidsfullmakter i det allmännas regi och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av framtidsfullmakter i syfte att säkerställa systemets funktion och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtidsfullmakter ska kunna upprättas i digital form och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sambor ska omfattas av föräldraskapspresumtionen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa utredningsskyldigheten för socialnämnden i det fall det finns en faderskapsbekräftelse redan under graviditeten som det inte finns anledning att ifrågasätta och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dokumentation om den genetiska kopplingen till barnet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för hävande av föräldraskap och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnets rätt till en vårdnadshavare och om att tillsätta en utredning som ser över förutsättningarna att fastställa föräldraskap och vårdnadshavare för barn som tillkommit genom spermadonation, embryodonation eller surrogatmoderskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gemensam vårdnad ska utgöra norm och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen i syfte att säkerställa barnets rätt till kontakt och umgänge med för barnet viktiga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på medling för att få väcka talan i ett mål om vårdnad, boende eller umgänge avseende barn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ansvaret för kostnaden i de fall frågan om vårdnad, boende eller umgänge tidigare har varit föremål för domstolsprocess och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra rättsläget när anklagelser om våld och övergrepp förs fram i vårdnads-, boende- och umgänges mål och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedömingen av föräldra- och omsorgsförmåga enligt föräldrabalken och lagen om vård av unga bör harmoniera och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att psykiskt våld och kränkningar ska påverka bedömingen i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra rättsläget när en förälder tar med barnet till ett skyddat boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en förälder som dödar den andra föräldern automatiskt ska förlora vårdnaden om barnen och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag på hur man kan förändra systemet med gode män, förvaltare och förmyndare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3535 av Magnus Ek (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förändring av föräldrabalken som medger att barn kan ha fler juridiska föräldrar än två och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att barnfridsbrottet får genomslag i bedömingen i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att psykiskt våld ska påverka bedömingen i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att risk för våld, trakasserier eller andra kränkningar ska ha bäring på frågor om vårdnad och umgänge och tillkännager detta för regeringen.

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra rättsläget när anklagelser om våld och övergrepp förs fram i mål om vårdnad, boende och umgänge med barn och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över regelverket avseende bodelning och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av försörjningsskyldigheten mellan makar då en separation föregåtts av våld i nära relation och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sambor ska kunna avtala om att deras gemensamma bostad ska utgöra samboegendom även om den inte införskaffats för gemensamt bruk och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en analys av hur sambolagens reglering förhåller sig till informella barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över regelverket avseende bodelning och tillkännager detta för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sambor ska omfattas av föräldraskapspresumtionen och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa utredningsskyldigheten för socialnämnden i det fall det finns en faderskapsbekräftelse redan under graviditeten som det inte finns anledning att ifrågasätta och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gemensam vårdnad ska utgöra norm och tillkännager detta för regeringen.
86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ansvaret för kostnaden i de fall frågan om vårdnad, boende eller umgänge tidigare har varit föremål för domstolsprocess och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3706 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga och förbättra reglerna gällande de svenska barn som föds via surrogatarrangemang utomlands och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samboskap bör likställas med äktenskap vid föräldrapsumtion och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att fastställa föräldraskap innan barnets födsel och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett frivilligt donationsregister när barn tillkommit vid heminsemination eller vid kliniker utomlands som inte är godkända av svenska myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationssamtal vid vårdnadstvister bör ersättas med medling när det är möjligt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur informationsamtal eller medling vid vårdnadstvister ska kunna initieras utan stämning i domstol och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att informationssamtal eller medling i de fall de inte kan ske före stämning ska ha ägt rum inom sex månader från det att stämmningsansökan inkommit och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa barnets rätt till sina sociala föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål om överflyttning av vårdnaden av placerade barn och unga ska prövas av förvaltningsdomstol och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att adoptionslagstiftningen bör ses över för att underlätta nationella adoptioner och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om det inte finns barn under 16 år med i bilden bör äktenskapsskillnad kunna ske utan betänketid, även om det endast är en av makarna som önskar äktenskapsskillnad, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga regelverket för gode män och göra det enklare att avsäga sig uppdraget och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur vi kan säkerställa de svåraste klienternas rätt till god man eller förvaltare som möter klienternas behov och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett digitalt och ändamålsenligt system för dokumenthantering för goda män och förvaltare kan tas fram och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av arvsdagstiftningen med särskilt fokus på reglerna för

- särkullbarn och förhållandet till efterlevande makes rätt till arv och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur bodelningsprocessen kan göras effektivare och tillkännager detta för regeringen.
  21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen avseende dödförklaringar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3723 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Carina Ohlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen när det gäller våldsutövande föräldrars rätt till vårdnad och om att domstolarnas skyldighet att göra en dokumenterad riskbedömning vid vårdnadstvister bör befästas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3806 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregister ska vara obligatoriskt för gode män och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att implementera en utbildning för gode män och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3825 av Louise Meijer (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur mer av pensionen ska kunna ingå vid bodelning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3972 av Juno Blom m.fl. (L):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barns rätt till umgänge med andra än vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnets rätt att yttra sig över adoption och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barns rätt till eget ombud och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om umgängesrätten vid utredning av våld mot barn och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sambolagen och informella barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vårdnadsfrågor för en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan allvarlig kränkning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om interimistiska beslut om vårdnad, boende och umgänge vid misstanke om våld mot den ena vårdnadshavaren och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtidsfullmakter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilt förordnade vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om artonårsgräns i sambolagen och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning om förbud mot kusningiften och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vuxenadoption och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldraskapspresumtion vid ändrad könstillhörighet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett lagförslag som innebär att ett presumerat föräldraskap inte ska kunna hävas på den grunden att barnet har tillkommit genom en heminsemination eller genom assisterad befruktning vid en klinik utomlands med en anonym donator och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för hävande av presumerade faderskap och presumerade föräldraskap ska göras enhetliga enligt de principer som gällde för presumerade faderskap innan den 1 januari 2019 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta bort möjligheten att göra undantag från förbudet mot erkännande av äktenskap mellan nära släktingar som ingåtts utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta bort möjligheten att göra undantag från förbudet mot erkännande av tvångsäktenskap som ingåtts utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräktenskaplig egendom, arv och gåva som enskild egendom och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtidsfullmakter och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlust av arvsrätt vid vissa brott och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elektronisk signatur av familjerättsliga dokument och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en ny utredning om översyn av reglerna om gode män och förvaltare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4004 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglerna rörande föräldraskap för olikkönade och samkönade par och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4072 av Rasmus Ling och Emma Hult (båda MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att barn inte riskerar att hamna i situationer där de rättsligen saknar en förälder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4166 av Ebba Busch m.fl. (KD):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vårdnadstvister och att stärka barnens rättigheter i vårdnadstvister och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatoriska medlingsförfaranden och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårdnad eller umgängesrätt, som huvudregel, inte ska utdömas i de fall det finns en dom om våld mot förälder eller vid kontaktförbud och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekräftelse av faderskapet ska kunna ske för ogifta som är överens om det på samma sätt som i dag, men redan under graviditeten, och tillkännager detta för regeringen.

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn ska kunna ha högst två vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårdnad eller umgängesrätt, som huvudregel, inte ska utdömas i de fall det finns en dom om våld mot förälder eller vid kontaktförbud och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstol och socialtjänst alltid ska göra en kvalitativ riskbedömning innan beslut om vårdnad och umgänge fattas i de fall det finns uppgifter om våld och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Skatteverket att inrätta ett testamentsregister och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla fastställande av föräldraskapet och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med lagstiftning som upphäver de månggiften som ingått före den 1 januari 2021 och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:215	Ulrika Heie (C)	
2021/22:259	Markus Wiechel m.fl. (SD)	
2021/22:319	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3
2021/22:512	Jan Ericson (M)	
2021/22:513	Jan Ericson (M)	
2021/22:717	Per-Arne Håkansson (S)	
2021/22:726	Johan Andersson (S)	
2021/22:883	Saila Quicklund (M)	
2021/22:1054	Eva Lindh m.fl. (S)	
2021/22:1138	Ulrika Heindorff m.fl. (M)	1
2021/22:1515	Boriana Åberg (M)	
2021/22:1783	Viktor Wärnick (M)	
2021/22:1941	Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ulrika Heindorff (båda M)	1–3
2021/22:2019	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1–8
2021/22:2066	Kerstin Lundgren (C)	
2021/22:2076	Helena Vilhelmsson och Annika Carlsson (båda C)	
2021/22:2266	Arman Teimouri (L)	2 och 3
2021/22:2339	Nina Lundström (L)	1 och 2
2021/22:2413	Ida Drougge (M)	
2021/22:2516	Alexandra Anstrell och Mats Green (båda M)	
2021/22:2540	Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)	4–9, 18–23, 28, 29, 34, 36, 37, 40, 44, 47, 48, 50 och 52–61
2021/22:2562	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	11, 22 och 23
2021/22:2563	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	19 och 20
2021/22:2611	Jon Thorbjörnson m.fl. (V)	1 och 3–7
2021/22:2716	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2853	Betty Malmberg (M)	1–3

2021/22:2854	Betty Malmberg och Marléne Lund1 Kopparklint (båda M)	
2021/22:2869	Betty Malmberg (M)	1 och 2
2021/22:2909	Runar Filper (SD)	1, 6 och 8
2021/22:3087	Elin Lundgren m.fl. (S)	6
2021/22:3103	Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda5 M)	
2021/22:3173	Helena Bouveng och Ann-Charlotte Hammar1–6 Johnsson (båda M)	
2021/22:3219	Linda Lindberg m.fl. (SD)	20
2021/22:3302	Josefin Malmqvist (M)	1–3, 5 och 6
2021/22:3512	Martina Johansson m.fl. (C)	37
2021/22:3514	Johan Hedin m.fl. (C)	15–18 och 20
2021/22:3520	Martina Johansson m.fl. (C)	1, 2, 4, 8–11, 20, 21, 24–26, 33–36, 42 och 58
2021/22:3535	Magnus Ek (C)	
2021/22:3666	Annie Löf m.fl. (C)	56–59, 61, 78–83 och 86
2021/22:3706	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	2, 4, 6–10 och 15–21
2021/22:3723	Azadeh Rojhan Gustafsson och Carina Ohlsson (båda S)	
2021/22:3806	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	56 och 57
2021/22:3825	Louise Meijer (M)	2
2021/22:3972	Juno Blom m.fl. (L)	19, 21, 22, 25 och 27
2021/22:3973	Johan Pehrson m.fl. (L)	12 och 13
2021/22:3980	Barbro Westerholm m.fl. (L)	14
2021/22:3985	Juno Blom m.fl. (L)	26
2021/22:4000	Robert Hannah m.fl. (L)	6–9, 11–13, 14 idd och 15– 17
2021/22:4004	Barbro Westerholm m.fl. (L)	8
2021/22:4072	Rasmus Ling och Emma Hult (båda MP)	2
2021/22:4166	Ebba Busch m.fl. (KD)	43 idd, 44, 46 och 48

2021/22:4210	Sofia Damm m.fl. (KD)	40 och 41
2021/22:4222	Larry Söder m.fl. (KD)	61